

Vastgesteld verslag raadsvergadering 27 juni 2023 deel 1

<p>Aanwezig: Voorzitter Mevrouw H. Sahin</p> <p>Raadsleden: De heer E.G.T. Braam Mevrouw L.S. de Bruin De heer D. Cupedo De heer D.F.A. van Dam De heer C.P.I.M. Dolmans De heer M. van 't Eind De heer M. van Enk De heer M.A.J. Ezinga De heer S. Geleijnse Mevrouw B.M.B.T. de Haan-Niesen Mevrouw M.E Harmsen De heer M.T.F. Kaffa Mevrouw N. Kames (t/m punt 20) Mevrouw A. Koegler-Böhm De heer G. Kruger Mevrouw S. van Maarseveen</p>	<p>Vervolg aanwezige raadsleden:</p> <p>De heer M. El Majjaoui Mevrouw W.A.A.M. van Nunen De heer R. Nunnikhoven Mevrouw L.B. Oude Alink Mevrouw A. Prenger De heer C.G. Sleddering De heer W. Smith De heer Q.L.A. Veerman De heer E. van der Veer Mevrouw W. van der Weij De heer M.V. Weterings Mevrouw E. Woudstra De heer A. Zoghbi</p> <p>Afwezig 27 juni 2023:</p> <p>Mevrouw I.M. Jansen-Dirkx</p>
<p>Aanwezige portefeuillehouders: Wethouder, mevrouw L.I. Bentvelzen Wethouder, de heer A. van de Laar Wethouder, de heer W. van Damme Wethouder, de heer G. van Malsen Afwezig : wethouder de heer M. Wit</p>	<p>Griffie: Griffier: de heer J.A. Massaar bpa Mevrouw M.M.A. Tittse De heer J. Hoefnagel (verslag)</p>

---

1. Opening en mededelingen

Wethouder de heer Wit door privé omstandigheden afwezig en raadslid mevr. Jansen-Dirkx van WIJ.

2. Spreekrecht burgers

Mevrouw De Leur: ... qua klimaatbestendigheid moeilijk. Verstening. En dat water van Pasgeld-West, wat ook hoger gebouwd gaat worden, loopt naar Pasgeld-Oost. Er zijn twee duikers in de Lange Kleiweg, maar al dat water in Pasgeld-Oost, wat nu al drassig is, kan niet via diezelfde duikers onder de Lange Kleiweg terugstromen als dadelijk het water uit Pasgeld-West, Oost instroomt. Nog even afgezien van het feit dat ook in Oost woningbouw op stapel staat. Dus ik roep u echt op te kijken: hoe krijgen we dit in lijn met elkaar? Kunnen we op een andere manier die woningbouwopgave, als hij dan toch moet, doen? En kunnen we af van het postzegeltjes denken? Want één van de speerpunten uit RAAK is ook biodiversiteit. En biodiversiteit gaat niet op allemaal losse postzegeltjes. Maak dan een groot gebied, hou die groene oase open, doe het elders. Bedenk een list. Wees niet bang. Maar ik vraag u wel om de moed te hebben daar nog eens heel goed naar te kijken voor de leefbaarheid straks, en voor de toekomstige generaties. Want nu is het een hele opgave en moet er alleen al 5000 kuub waterberging van West in Oost gerealiseerd worden, wat al nat is, en wat straks ook bebouwd zal gaan worden. Ik dank u wel en een fijn zomerreces.

De voorzitter: Veel dank mevrouw De Leur. Ook echt binnen drie minuten zelfs. Nou, fantastisch. Dan wil ik naar voren uitnodigen mevrouw Van der Helm. En u gaat spreken over het raadsvoorstel vaststelling bestemmingsplan Godfried Bomanstraat. Het zou heel fijn zijn als het ook u lukt om drie minuten te spreken.

Mevrouw Van der Helm: Dank u wel voor de spreektijd. De woningbouw, die heeft aan mogelijke aannemers gevraagd: hier heb je een kavel, hier heb je een budget en een schoenlepel, zorg maar dat het past. Mocht je ruimte tekortkomen, dan kan je een stukje afhaken van de Van Mook-flat, onder het kopje ontmoetingsruimte. Die hebben de bewoners al. Dus waarschijnlijk wordt dat een soort berging of een stalling. De aannemer wint de opdracht door er een extra etage bovenop te zetten en er worden metingen gedaan zonder simulator van licht, zon, geluid, privacy, parkeren en dergelijke. Als beide speelpleinen pauze hebben, zou daar niemand willen wonen. Het aantal decibel is onwaarschijnlijk hoog. Met de juiste simulators zou dat overduidelijk zijn. Ineens bestond er een dove muur. Ik weet niet wat dat is. En parkeren zou vallen onder een parapluverordening. De metingen zijn op rare dagen en uren gedaan, en komen niet overeen met de dagelijkse situatie. Daarnaast wil ik ook nog daarbij vertellen dat in de winter de zon vrij laag staat. Dus iedereen kan wel bedenken dat de Van Mook-flat tot aan de vierde etage in de schaduw staat. Geen licht, geen zon, geen privacy, hogere energiekosten, en derving van het woongenot. De communicatie, dat zal iedereen kunnen beamen van de bewoners, het grote nieuws is dat ze gaan bouwen. Dat werd ons verteld als een vaststaand feit. Er is helemaal geen bestemming nog voor wonen en er is ook geen bouwvergunning, maar dat werd ons niet verteld. Er werd ons wel verteld dat we mochten meedenken over een tijdelijke invulling van het veldje tot aan de werkzaamheden. Daar hebben we een stukje participatie gedaan en ja, daar ging de aandacht naartoe, terwijl de aandacht eigenlijk hoorde te gaan naar het bouwen van een flat, omdat de bezwaar periode daar helemaal nog niet van voorbij was. Maar de bewoners waren druk aan het bedenken wat de tijdelijke invulling zou kunnen worden van dat veldje. Er werden plannen geuit als jeu de boule-banen, waterpartijen, fitnessparcours voor 55+'ers, een mikado-speeltoestel, bankjes, mooi aangelegd groen en dat zou allemaal binnen korte tijd gerealiseerd worden om daarna gesloopt te worden bij de bouw van de flat. Een

farce. Dan ineens staan er twee goalies op het veldje. Een paar verveelde schoolkinderen komen op de snoep en de limonade af en schoppen een balletje. En dat is de enige keer dat de goalies gebruikt werden. Want er zijn in de buurt al vijf van dat soort veldjes. Ook deze kinderen gingen naar het veldje waar ze bekend waren met de goalies. Wij kwamen er per ongeluk achter dat het bestemmingsplan van wonen geen bouwvergunning op deze locatie was afgegeven aan Rijswijk Wonen. Intussen was door deze hele misinformatie de wettelijke bezwaartermijn bijna verlopen. Wij stellen daar de betrokkenen verantwoordelijk voor. We lopen nu al vijf weken achter de feiten aan. De actiegroep heeft zich aangesloten bij de Actiegroep Overlast en Criminaliteit. Verleden week is daar nog een overleg geweest met de wijkregisseur Jeugdzorg, de wijkagent, en de boa's, die wel al heel lang op de hoogte zijn van de kwetsbaarheid van deze wijk. Beide actiegroepen vinden het teleurstellend dat er zo weinig ambtenaren zijn ingezet om deze omgeving weer leefbaar te maken. Belonen hoeft niet, erkenning zou mooi zijn. Visies en plannen bedenken vanachter een bureau, dat werkt niet. Je moet de wijk kennen. En wij zagen op de vorige raadsvergadering dat een heleboel mensen die wijk helemaal niet eens kennen, of de problemen die daarmee gepaard gaan. Tachtig procent van deze wijk heeft een zienswijze voor ons bezwaar getekend. Dit hebben wij ingediend bij B&W. Wij worden alleen maar uitgenodigd door Rijswijk Wonen en W-Boma, die beiden een financieel belang hebben. Dit is totaal nutteloos en klinkt als een slager die zijn eigen vlees keurt. Ja, nou, dat was in het kort wat ik wou zeggen.

De voorzitter: Veel dank mevrouw Van der Helm. Ook u bent binnen vijf minuten gebleven. Dank. Dan geef ik nu het woord aan de heer Wiegman. Is mijnheer Wiegman er ook? En ook de heer Wiegman gaat spreken over het raadsvoorstel vaststelling bestemmingsplan Godfried Bomansstraat. Aan u het woord.

De heer Wiegman: Voorzitter, wethouders. Wij hebben de zienswijze ingediend namens ruim tachtig bewoners en de Kristalschool, omtrent de plannen Godfried Bomanscomplex. Dit zou betekenen dat we inderdaad tachtig zienswijzen moeten kunnen doornemen, met elk vijf minuten spreektijd. Zoals voorzitter al zei, zou dat een beetje veel worden. Dus dat had een latertje kunnen worden. Echter hebben wij het aantal sprekers zeer beperkt gehouden, maar zouden wel enige coulance verwachten van de B&W qua spreektijd en/of inbreng. Wij hebben hier het advies van de heer Van de Laar, de vorige voorzitter van het debat, gevolgd. Met getuigen, bij zijn bezoek aan ons op locatie. De heer Van de Laar zei toen: als er een spreker verhinderd is, kan de griffie de tekst van deze persoon oplezen. We hebben vandaag nog een bevestiging gekregen van de griffie dat dit geen probleem was. Op schrift we hebben vervolgens alle sprekers aangemeld. Familieomstandigheden zijn echter onverwachts. Hun spreektijd, vijf minuten, zou volgens uw eigen spelregels en advies opgevangen kunnen worden door de griffie. Hun teksten waren paraat. Aangezien de gemoederen onder alle omwonenden inmiddels behoorlijk verhit zijn, leek het ons beter voor het debat om hun dit debat thuis te laten volgen. Dit voorkomt een hoop rumoer vanaf de tribune. Zij kijken echter wel kritisch toe. Dan ineens zijn wij rond kwart voor vijf, hebben we een mailtje gekregen van de griffie dat hun eigen spelregels ineens zijn veranderd. En dat elke spreker fysiek aanwezig moet zijn. Dus zou er cruciale informatie verloren gaan. Wij hebben allen veel tijd en moeite gestoken om aan alle voorwaarden te voldoen. Wij vinden het zeer dubieus dat tijdens de wedstrijd de spelregels worden veranderd. Wij hebben onze volgorde van spreekrecht direct moeten aanpassen zodat u nu live aan alle omwonenden met droge ogen tijdens dit debat kunt proberen om deze farce weer recht te praten. Wij blijven bij ons standpunt. Het bestemmingsplan moet maatschappelijk, onderwijs, educatief blijven. Dit is nog steeds een kwetsbare wijk. En die kan de druk niet aan en verliest ook het beetje groen wat wij eigenlijk nog hebben. Dank u.

De voorzitter: Hartelijk dank, mijnheer Wiegman. Dan wil ik de heer Godschalk vragen. En ook u gaat spreken over het raadsvoorstel vaststelling bestemmingsplan Godfried Bomansstraat.

De heer Godschalk: Ja. Voorzitter. Als bezwaarteam van de bewonersvereniging Godfried Bomans, willen wij bezwaar aantekenen tegen de voorliggende wijzigingen van het bestemmingsplan voor het betreffende plangebied. De bewonerscommissie wordt gevormd door de bewoners van de Van Mooklaan, Petronella Voûtestaat en de Albert Schweitzerlaan. Ons eerste punt is: in het besluit ruimtelijke ordening artikel 3.1, 6.1, wordt aangegeven dat een bestemmingsplanwijziging een beschrijving moet bevatten van de wijze waarop burgers en maatschappelijke organisaties bij de voorbereiding van het bestemmingsplan zijn betrokken. Betrokken zijn houdt in dat hoe de belangen van de betrokkenen ter tafel zijn geweest en onderdeel uitmaken van de besluitvorming. In de beschrijving van de concept bestemmingsplan wordt aangegeven dat de bewoners betrokken zijn bij het opstellen van de tijdelijke invulling van het plangebied. De daadwerkelijke tijdelijke invulling blijkt achteraf volstrekt anders te zijn geworden als de ontwikkelde voorstellen. Daarnaast wordt in de tekst aangegeven dat de betrokkenheid van de tijdelijke invulling gezien wordt als de invulling van de betrokkenheid bij de invulling van het definitieve plan. Voor het definitieve plan zijn voorlichtingsbijeenkomsten voor de bewoners georganiseerd, waarin werd medegedeeld hoe het definitieve plan eruitziet. Daarbij werd aangegeven dat men nog opmerkingen kon maken, maar de huurders hebben nooit een verslag ontvangen van de informatiebijeenkomsten. Een volgend punt is de schaduwwerking van het gebouw op de zuidkant van de flat aan de Van Mooklaan. In het rapport van het RAO-adviseurs, wordt een studie gemaakt op basis van TNO-normen van 2011. Hieruit blijkt dat op de zuidzijde van de flat minimaal twee uur zon zal schijnen. Statistisch wordt aangegeven dat bewoners van een bezonning van acht uur per dag teruggaan naar twee uur. In het voorjaar, de herfst, en de winter, houdt een sterke verlaging van de bezonning in dat de natuurlijke verwarming van de huiskamers sterk verlaagd gaat worden en de bewoners een ander stookgedrag moeten hanteren, met hogere energiekosten. En met hogere energiekosten zullen worden geconfronteerd. In de simulatie wordt niet duidelijk of rekening gehouden is dat de zon in de jaargetijden lente, herfst en winter permanent een lagere stand heeft. Hierdoor ontstaat een hoger niveau van slagschaduw. Voorgesteld wordt om een nader onafhankelijk onderzoek uit te laten voeren. Ons volgende punt is de parkeernorm. Uit de stukken blijkt dat de parkeernorm 2011 niet gevolgd wordt, omdat voldoende parkeermogelijkheden in de omgeving zijn. Voorbij wordt gegaan dat er wel vijf parkeerplaatsen worden gecreëerd. Deze plaatsen zijn in de werkelijkheid een vergroting van het parkeerterrein aan de Van Mooklaan. De aanrij van deze vijf plaatsen zijn ook via het aanwezige en bestaande parkeerterrein. De ingang van het plangebouw ligt aan de noordzijde van het gebouw. Uit ervaring is de verwachting dat de parkeerdruk op dit parkeerterrein sterk zal toenemen. De nieuwe bewoners en bezoekers zullen hun eventuele auto zo dicht mogelijk bij de ingang van het flatgebouw willen neerzetten. Het parkeergedrag van de ouders van de scholen zal niet afnemen, en ook de druk op de parkeervoorzieningen door de tandartsenpraktijk in de plint van de Van Mooklaan en de winkels aan de Van Mooklaan, zullen ook niet afnemen. De parkeermogelijkheden voor de Van Mooklaan zullen ... Een ander belangrijk punt is de privacy van de eengezinswoningen aan de Petronella Voûtestaat en de Albert Schweitzerlaan. In de zomertijd heeft u bomen met bladeren, in de andere tijden niet. Ik kan u zeggen dat de bestuursrechter dit soort beslissingen altijd in het voordeel van de bewoners die hier last van hebben. Ik stop verder, want dat is al verteld.

De voorzitter: Hartelijk dank, mijnheer Godschalk, voor uw bijdrage. Dan wil ik de heer Dahman uitnodigen om te spreken, ook over het raadsvoorstel vaststelling bestemmingsplan Godfried Bomansstraat. Aan u het woord, mijnheer Dahman.

De heer Dahman: Voorzitter, dank u wel. Ik spreek hier namens tachtig procent van de omwonenden. Vele omwonenden van de Godfried Bomansstraat die wonen nu na jaren van overlast met plezier. Hier dreigt nu een einde aan te komen, door de voorgenomen bouwplannen van Rijswijk Wonen. Na jaren tegen een verloederd gebouw aan te kijken, waar zwerfvuil gedumpt werd en hangjeugd aantrok, wordt de buurt nu

geconfronteerd met een appartementencomplex van vier woonlagen. We hebben ook wat rondgestuurd. U ziet twee foto's in de stukken van een parkje verderop. Dat is tussen de Helena Kuipers Rietberg-pad en de Van Mooklaan. Alle bewoners rondom de Godfried Bomansstraat en omgeving, die vinden het een raadsel waarom dit parkje zo keurig wordt onderhouden. Het beheer schijnt ook bij een andere firma te zitten. Bewoners daar ontmoeten elkaar, en er is weinig zwerfvuil en geen hangjongeren. Dan steek je over en sta je in een soort van jungle. Zwerfvuil, verloedering, en hangjeugd op het plein bij de school. Er is echter weinig verschil tussen de bewoners rondom het parkje en de bewoners rondom de Godfried Bomansstraat en de omgeving. De enige verklaring zou dus kunnen zijn, als het er netjes uitziet, mensen er dan ook zuiniger op zijn. Voor het belang van de buurt. Terwijl aan de andere kant men ziet dat er toch al een puinhoop is, en denken dan: waarom zou ik dan dat ene papiertje of blikje netjes in de prullenbak doen? Alle omwonenden van de Godfried Bomansstaat zouden heel graag een soortgelijke groenvoorziening willen in de buurt. Die dan ook op dezelfde manier wordt onderhouden. Als er toch mogelijk wangedrag in de parkjes zou zijn, kunnen de flatbewoners daar gemakkelijk foto's van maken voor de verschillende instanties. Omwonenden ontmoeten elkaar nu ook al rond het veldje tijdens een ommetje. De kinderen uit de buurt organiseren regelmatig een feestje, met of zonder springkussen, waar veel kinderen uit de buurt op afkomen. Anderen gaan er graag picknicken en de school organiseert ook geregeld buitenactiviteiten voor kinderen op het veld. Het huidige bestemmingsplan gaat uit van een maatschappelijk invulling en onderwijs. Deze invulling komt ook het beste tot zijn recht in onze buurt. Wij zien dus heel erg graag een maatschappelijke invulling van de locatie Godfried Bomansstraat, gecombineerd met onderwijs. Op deze manier kunnen de buurtbewoners en schooljeugd gebruik van blijven maken en wordt bovendien de sociale cohesie bevorderd tussen jong en oud. Verder wil de gemeente een groene gemeente zijn en blijven. Tegels eruit, planten erin, doe je mee? Luidt de slogan van Rijswijk Groener in het krantje Groot Rijswijk. Wij begrijpen daarom niet waarom het betreffende kavel niet aan de natuur wordt teruggegeven. Hiermee wordt niet alleen enkel een voortuintje groener, maar de hele buurt/wijk. Wij wonen al in één van de meest vervuilde wijken van de gemeente, pal langs de A4. En door de voorgenomen plannen zal de stikstof en de vervuiling in onze wijk alleen maar toenemen. Bovendien zal dit tot meer hittestress en wateroverlast voor de huidige bewoners leiden. Vanavond wordt ook het klimaatadaptatieplan behandeld, waarin juist wordt aangegeven dat er meer adaptieve maatregelen genomen moeten worden. Door het huidige kavel aan de natuur terug te geven, wordt hierin een grote stap gemaakt en wordt er een win-winsituatie gecreëerd voor de gemeente en de omwonenden. Het is eigenlijk wel ironisch dat elke dag zware debatten over natuurbehoud en -herstel, maar als het erop aankomt, wordt dit kleine stukje groen ingeruild voor beton, ten koste van woongenot van ruim tachtig procent van de leefomgeving. Niets idealen, heel simpel, follow the money. Het financiële aspect wordt vaak boven het sociaal maatschappelijk aspect van de direct omwonenden gezet. Jammer, want dat sociaal-maatschappelijke heeft onze wijk juist in deze tijd hard nodig. Zoals ook door de vorige sprekers is aangegeven. Wij menen genoeg andere alternatieven te kunnen aanwijzen die op korte termijn gerealiseerd kunnen worden. Voor meer nieuwe bewoners, zonder derving van woongenot van anderen. Zoals participatie bedoeld is, ontbrak dit totaal in dit proces. Maar die willen wij graag alsnog met B&W delen. Het is duidelijk dat er grote fouten zijn gemaakt, maar daar mogen de bewoners niet de dupe van worden. Tijdens de informatiebijeenkomsten die de afgelopen periode zijn georganiseerd door Rijswijk Wonen, zijn de bewonersvereniging en de gemeente de grote afwezigen geweest. Wij hoopten dat de gemeente er ook voor de inwoners zou zijn. Wij hebben sterk het vermoeden dat Rijswijk Wonen hier bepaalt wat er gaat gebeuren. Wij voelen ons niet serieus genomen en gehoord. Gelukkig hebben wij partijen gevonden die nog wel voor de inwoners en hun belangen opkomen. Deze partijen willen we bij dezen ook bedanken voor hun inzet tot nu toe. Wij, het bezwaarteam Godfried Bomansstraat, en ruim tachtig procent van de omwonenden, vragen de raadsleden om niet in te stemmen met het ontwerp bestemmingsplan en het huidige bestemmingsplan maatschappelijk onderwijs te handhaven door het sociale aspect voorop te stellen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Dahman. Dan wil ik naar voren uitnodigen mevrouw Toutenburg. En mevrouw Toutenburg gaat spreken over de ingediende motie vreemd aan de orde van de dag, Staak het nieuwe inzamelen. Aan u het woord.

Mevrouw Toutenburg: Goedenavond. Ik ben Corine Toutenburg en ik woon al 26 jaar met veel plezier in de wijk De Strijp. Ik maak vanavond gebruik van mijn spreekrecht, want ik wil uw aandacht vragen voor het nieuwe inzamelen, waarbij ik voel dat ik als Rijswijkse burger niet serieus genomen wordt. Op 9 juni 2023 ontving ik van de gemeente een brief met betrekking tot het afval scheiden, het nieuwe inzamelen. De boodschap in deze brief was niet heel duidelijk. Ik begreep er, net als mijn burens, weinig van. Op zondag 18 juni kreeg ik een brief van Avalex dat er een pmd-container van 240 liter tussen 23 juni en 1 juli bezorgd wordt. Deze container wordt dus ongevroegd aangeleverd. Scheiden is belangrijk en dat doe ik met al mijn afval. Bij ons op de laan zijn er volop verzamelcontainers voor papier, gft, rest, glas, textiel en pmd. Ik scheid mijn afval en ik zal dat blijven doen. Ik heb hiervoor geen pmd-container nodig. Daarnaast heb ik ook geen ruimte voor deze container. Van mijn directe burens hoor ik dezelfde geluiden. Vanuit de wijk de Strijp lees en zie ik dezelfde reacties via de wijkapp, social media en op tv-West. Op mijn ingediende bezwaar heb ik nog geen reactie ontvangen. Mijn bericht aan de wethouder wordt beantwoord dat hij begrip heeft, maar dat er niets veranderd gaat worden. Inmiddels zijn we overvallen door het plaatsen van kliko's. Mogelijk heeft u de beelden op Facebook en op tv-West gezien. Gisteren zijn in de Strijp de kliko's collectief geweigerd en teruggezet aan de straat. Het huidige beleid jaagt de bewoners tegen hen in het harnas. Ik krijg het gevoel dat er geen rekening met de burgers wordt gehouden. Je krijgt een bak geleverd waar je wellicht geen plek voor hebt. Er lijkt geen ruimte voor persoonlijke keuzes, of je de bak überhaupt wel of niet wilt ontvangen. En wat een verspilling van geld, extra bakken die overbodig zijn. Dat is best wel zonde. Ik ben blij dat er een motie van Rijswijks Belang ligt, die op voorhand al een meerderheid heeft, om in gesprek te gaan met de bewoners. Ik hoop dat de uitkomst van deze gesprekken serieus genomen wordt en heroverwogen wordt waar het nieuwe inzamelen nuttig en noodzakelijk is. Ik vraag daarom om per direct het ingeslagen traject te stoppen en het beleid te herzien. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel mevrouw Toutenburg. Dan wil ik naar voren uitnodigen mevrouw Van Poelgeest, ook over deze motie Staak het nieuwe inzamelen. Aan u het woord.

Mevrouw Van Poelgeest: Wij hebben precies hetzelfde probleem in de straat. Wij moeten auto's in de voortuin zetten, dus wij hebben helemaal geen plek voor die containers. Terwijl wij vijf containers voor de deur hebben. De gft, afval, glas, papier, en de pmd, waar wij al jaren alles netjes indoen. Wat lees ik vandaag op de site van de gemeente Rijswijk? Dat onze pasjes geblokkeerd gaan worden om die containers te gaan blijven gebruiken. Waar zijn we mee bezig hier? Wij ruimen alles op, ook van Rijswijk Lyceum en van Vredeburg, die kinderen die alles op de straat gooien. Daar ruimen wij als ouderen dagelijks alle blikjes, flesjes, dingen, allemaal op. En wij als bewoners worden gewoon geblokkeerd met onze pasjes. Wat we jarenlang doen, die containers alle vijf te gebruiken, en dat mag niet meer. Want die moeten naar de flats, waar mensen van tachtig, negentig wonen. Ja? Die dan twaalf hoog wonen, of achttien. Met hun vuilniszakje naar dat eind moeten lopen om daar naar een container te gaan. Wij zijn we in Rijswijk mee bezig? Wat is dit voor beleid? Dat slaat echt nergens op. Wie dit verzonnen heeft. En wij kunnen ze niet kwijt. Dus al die containers bij ons blijven op de stoep staan. Dat zijn er zo'n tachtig, negentig. En wat gaat de jeugd van het van Rijswijks Lyceum daarmee doen? Nou, die liggen dus strakjes op de rijweg of die worden in brand gestoken. Of tegen de auto's geflikkerd. Want zo zijn ze. Dagelijks maken we dit mee. Nou, mijn frustratie is eruit. Ik hoop dat je net zoals naar die mevrouw geluisterd hebt en dit van tafel gooit. Hierbij. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw van Poelgeest ook voor het inspreken. Ik wil de mensen op de tribune vragen niet te applaudisseren.

3. Vaststelling agenda

De voorzitter: Dan gaan we door naar agendapunt drie. Bij de vaststelling van de agenda, er is een motie ingediend vreemd aan de orde van de dag, Staak het nieuwe inzamelen. Normaal gesproken zou dat agendapunt 28 worden, maar ik kan me voorstellen dat ook gelet op de sprekers dat we dat eerder gaan behandelen. En dat denk ik dat het ook meer wat passend is bij deze agenda.

De heer...: Voorzitter, mag ik een punt van orde maken? Is het nog mogelijk om vragen aan de sprekers te stellen?

De voorzitter: Nee, dat is helaas niet mogelijk. Bij een raadsvergadering is dat niet mogelijk. Uiteraard kunt u later ook met elkaar in gesprek. Dat staat vrij. Maar ik wil voorstellen om de motie vreemd aan de orde van de dag als agendapunt 28 als eerste bespreekstuk te behandelen na het verslag. Als agendapunt 19. Twintig? Nee, dat is de benoeming van een forumvoorzitter. Dus dat wordt nummer 19. En ik heb nog een andere twee voorstellen bij de vaststelling van de agenda. En dat gaat om agendapunt 23. Het raadsvoorstel Tussentijds Advies over representativiteit PBO Stichting Omroep Rijswijk aan Commissariaat voor de media. Wil ik u voorstellen omdat als akkoordstuk te behandelen. En uiteraard kan dan ook iemand een stemverklaring afleggen. Ik zie mijnheer Nunnikhoven.

De heer Nunnikhoven (BvR): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik had een ander voorstel eigenlijk vanuit onze fractie, omdat de wethouder niet aanwezig is vandaag die hierover gaat, om deze te agenderen voor de maand september als dat mogelijk was.

De voorzitter: Agendapunt 23 bedoelt u?

De heer Nunnikhoven (BvR): Ja, die bedoelde ik ja. Dat was mijn voorstel, maar ik wou u eerst uit laten praten. Van onze fractie.

De voorzitter: Is het dermate urgent dat u dat wil uitstellen, of ... Ik kijk ook even naar andere leden. Mijnheer Sleddering, aan u het woord.

De heer Sleddering (VVD): Absoluut geen behoefte aan een akkoordstuk, er moet over gesproken worden in de raad. Wanneer dat binnen de mogelijkheden van de termijnen dat de gemeente heeft met de Commissariaat van de Media, maar er moet over gesproken worden. Het kan niet zo zijn dat we dit als een akkoordstuk behandelen.

De voorzitter: Helder. Anderen? Mijnheer Van Dam.

De heer Van Dam (WIJ.): Geen akkoordstuk. Maar ik zie niet in waarom een vervangend wethouder niet vanavond gewoon het debat kan voeren daarover en waarom het niet vandaag op de agenda kan staan.

De voorzitter: Het kan in principe wel, maar ik wil proberen om een aantal stukken toch als akkoordstuk. Als u dat niet wil, dan gaan we het als bespreekstuk agenderen. Dan gaan we kijken hoever we daarmee komen. Dan handhaven we het als bespreekstuk. En ik heb nog een ander voorstel, en dat gaat om agendapunt 25. En

dat is het raadsvoorstel retail- en horecabeleid. En kunt u instemmen om dat als akkoordstuk te behandelen? Ik zie mijnheer Oelen.

De heer Oelen (VVD): Dat is wat betreft de VVD prima, voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Woudstra.

Mevrouw Woudstra (D66): Ik heb een viertal vragen aan de wethouder. En de wethouder heeft onder een vlammend betoog en het geven van richting gezegd dat we het zouden doen. Dus daar ga ik niet mee akkoord.

De voorzitter: Oké. Nou, dan gaan we inderdaad denk ik een hele spannende avond tegemoet. Dan gaan wij ...

De heer...: Voorzitter, mag ik nog een voorstel doen over de agenda? Ik zou graag het onderwerp, volgens mij is het 24, over de Godfried Bomansstraat ook aan het begin van deze agenda willen behandelen. Gelet op het aantal belangstellenden wat hierop wacht.

De voorzitter: Ik vind dat een goed voorstel. Even kijken naar de anderen ook. Ja. Lijkt me een goed voorstel, zeker. Dan wordt dat agendapunt 20 inderdaad. Dan gaan we door. Oh ja. En ik wil ook nog voorstellen. De benoeming van een forumvoorzitter, dat is geagendeerd als punt 19. Om die bij punt 5 te behandelen. Want dan hebben we één schorsing. Dus we gaan straks bij 5 een beëdiging en installatie van benoemd verklaard lid, en daar wil ik aan toevoegen benoeming van een forumvoorzitter. Mevrouw Woudstra.

Mevrouw Woudstra (D66): Volgens mij kunnen we daar allemaal ook mee leven als we die officiële benoeming in september doen. En niet vanavond hoeven te schorsen, maar door kunnen met het volgende agendapunt.

De voorzitter: Dat kan ook. U bedoelt de forumvoorzitter? Ja, dat kan inderdaad ook naar september. Gaat dat naar september.

4. Vragen van de raad

De voorzitter: Dan gaan we door naar agendapunt 4, de vragen van de raad. En er zijn vragen van de fractie van Rijswijks Belang. En aan wie kan ik het woord geven? Het gaat over zwerfafval. Mijnheer Weterings, aan u het woord? Mevrouw Koegler.

Mevrouw Koegler Böhm (RB): Dank u wel voorzitter. Ik zag dat onze vragen schriftelijk beantwoord waren en voor nu is dat voor ons afdoende. We wachten dan de beantwoording en de plannen van het college af. En we hopen dat we uiteindelijk met de doneerringen gaan werken.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Koegler. Zo kan het ook efficiënt. Heel goed. Dan vragen ingediend van de fractie Beter Voor Rijswijk, met als titel: Overlast De Schilp. Ik weet niet, mijnheer Kruger, aan u het woord?

De heer Kruger (BvR): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik zal het kort proberen te houden. De zomer is aangebroken, en jaarlijks is enorme overlast rondom het parkeerterrein bij De Schilp. Omwonenden klagen regelmatig, voelen zich niet meer serieus genomen. En iedere avond is het, zeker nu de avonden wat warmer worden, kan je daar je lol op. Er wordt daar drugs verhandeld. Je kan het makkelijk zien aan de auto's die er staan met hun stadslichten aan. Goed herkenbaar. En er worden nog andere dingen verricht. Wildplassen, geluidsoverlast, en een enorme hoeveelheid rommel, zoals het afgelopen weekend weer heeft plaatsgevonden. Dat overigens alweer is opgeruimd. En ja, we hebben de volgende vragen. Bent u bekend met deze situatie? En bent u bereid

deze problemen onmiddellijk aan te pakken om escalatie te voorkomen? Dus begin er niet in september mee, want dan is het kwaad al geschied. Zo nee, waarom niet? Bent u bereid op de door ... De raad heeft toestemming gegeven om camera's aan te kopen om dit soort misstanden te kunnen waarnemen. Bent u bereid om die dus snel in te zetten? U kunt kentekens natrekken, zodat u een inzicht krijgt waar dit volk vandaan komt. Zo nee, waarom niet? En wilt u ook opnieuw, zoals u vorig jaar gedaan heeft, een samscholingsverbod daar instellen? Kenbaar maken met die matrixborden. Dat was vorig jaar een redelijk succes. En dan kan er ook wat makkelijker worden nageleefd. En zo nee, waarom niet? Dat waren de vragen van Beter Voor Rijswijk.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Kruger. Dit betreft mijn portefeuille, dus ik ga het kort beantwoorden. U heeft deze vraag ook in de forumvergadering aan mij gesteld, en die heb ik toen ook beantwoord, dus ik ga het nu ook heel kort houden. De situatie die u aangeeft is niet dermate zoals u dat aangeeft, krijg ik te horen. Ik heb ook navraag gedaan bij de politie of er meldingen zijn van drugsoverlast en prostitutie. Die blijken niet het geval te zijn. Maar ik neem uw opmerking zeker wel heel serieus. Dus zeker ben ik bereid om daar met een tekstcar, hè, wat eerder ook in 2020 is geplaatst, om daar te gaan kijken. En we zijn ook aan het kijken of we die playground ook kunnen afsluiten op het tijdstip van tien uur, zodat ook de bewoners niet zelf de jongeren hoeven aan te spreken en dat ook voor overlast zorgt. Als het gaat om camera's, ik heb ook toen aangegeven dat het inzetten van camera's ik daar helemaal niet een tegenstander van ben. Maar dat het echt zorgvuldig moet gebeuren, en zodanig dat het ook bij een hele escalerende situatie. De twee camera's die wij hebben, één daarvan gaat zeer binnenkort worden geplaatst ergens waar nu serieus incidenten zijn. Niet op deze locatie. En een andere gaat geplaatst worden in het stationsgebied, ook vanwege de overlast gevende situatie wat daar plaatsvindt. Dus dat kan ik u toezeggen, dat we op dit moment geen camera's gaan plaatsen maar wel een tekstcar en ook zullen kijken ook met de handhaving of we daar extra alert op zijn. En ik wil via u ook oproepen aan de bewoners om echt meldingen te doen. En dat kan echt ook anoniem. Dus hoe meer wij inzichtelijk krijgen dat er strafbare feiten worden gepleegd, hoe effectiever wij ook kunnen handelen vanuit de gemeente en vanuit de politie. Dus dat zijn de antwoorden op de door u gestelde vraag.

De heer Kruger (BvR): Kleine opmerking, mevrouw de voorzitter, als me dat gegund is. Ik zou toch nadrukkelijk willen verzoeken om in ieder geval in de uren na elf uur 's avonds tot twee uur 's nachts regelmatig door de surveillanten, dat ze dat parkeerterrein betreden, en kijken wat daar gaande is. Daar gebeurt er meer als dat u verteld wordt. Ik loop er namelijk zelf met mijn hondje 's avonds langs. Ik heb mijn ogen niet in mijn zak zitten. En in ieder geval iedere auto die daar staat, iedere personenauto, zijn vaak golfjes met de stadslichten aan. Die staan er niet voor de gezelligheid, die staan daar gewoon te dealen. Ik heb er geen andere conclusie voor. En ik vraag u om daar ook wat aandacht aan te besteden. En met de rest van uw antwoord ben ik vooralsnog wel even tevreden.

5. Beëdiging en installatie van benoemd verklaard lid

De voorzitter: Prima. Dan gaan wij door naar punt 5, de beëdiging en installatie van het benoemd verklaard gemeenteraadslid. En ik ga nu naar het spreekgestoelte. Ik ga nu eerst inderdaad de vergadering schorsen voor de commissie geloofsbrieven. Mijnheer Dolmans, de heer Van Dam en mevrouw Harmsen. Hoeveel minuten? Paar minuutjes, drie minuten schorsen.

De voorzitter: De schorsing is opgeheven. Ik geef het woord aan de heer Dolmans.

De heer Dolmans (D66): Ja, dank u wel, voorzitter. De commissie uit de raad van de gemeente Rijswijk die in handen werd gesteld. De geloofsbrief en verder de bij de kieswet gevoerde stukken ingezonden door De

Bruijn, L.S. Michelle, op dinsdag 27 juni 2023, benoemd tot lid van de raad van de gemeente Rijswijk, rapporteert de raad van de gemeente Rijswijk dat zij bovengenoemde bescheiden heeft onderzocht en in orde heeft bevonden. Gebleken is dat de benoemde aan alle in de gemeentewet gestelde eisen voldoet en de commissie adviseert dan ook tot haar toelating als lid van de raad van de gemeente Rijswijk.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Dolmans. Dan wil ik mevrouw De Bruijn naar voren uitnodigen. U heeft aangegeven de belofte te willen afleggen. Ik zal de tekst aan u voorlezen. Ik verklaar dat ik om tot lid van de raad benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik verklaar en beloof dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik beloof dat ik getrouw zal zijn aan de grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als lid van het gemeentebestuur naar eer en geweten zal vervullen. Wat is daarop uw antwoord?

Mevrouw De Bruijn (GL): Dat verklaar en beloof ik.

De voorzitter: Gefeliciteerd. Dan bent u hiermee ook officieel beëdigd als raadslid van onze gemeenteraad.

Akkoordstukken

6. a. Zienswijze ontwerpbegroting 2023 en ontwerpbegroting GR Servicebureau jeugdhulp Haaglanden

De voorzitter: Dan gaan wij door naar de akkoordstukken. En dan te beginnen bij punt zes, zienswijze ontwerpbegroting 2023 en ontwerpbegroting gemeenschappelijke regeling Servicebureau jeugdhulp Haaglanden. Wenst iemand een stemverklaring? Nee, dan is die **vastgesteld en akkoord**.

7. a. Zienswijze begrotingswijziging 2023 en begrotingen 2024 GR GGD en VT-Haaglanden

De voorzitter: Dan de zienswijze begrotingswijziging 2023 en begrotingen 2024 gemeenschappelijke regeling GGD en VT-Haaglanden. Wenst iemand een stemverklaring af te leggen? Nee, dan is deze ook **vastgesteld en akkoord**.

8. a. Zienswijze begroting 2024 MRDH

De voorzitter: Dan de zienswijze begroting 2024 MRDH. Wenst iemand een stemverklaring af te leggen? Nee, dan is hij ook **vastgesteld en akkoord**.

9. a. Zienswijze begroting 2024 Omgevingsdienst Haaglanden

De voorzitter: Dan de zienswijze begroting 2024 Omgevingsdienst Haaglanden. Wenst iemand een stemverklaring af te leggen? Mijnheer El Majjaoui.

De heer El Majjaoui (PG&R): Ja. Ik onthoud me van stemming, dus niet voor noch tegen.

De voorzitter: Helder en **vastgesteld**.

10. a. Raadsvoorstel Jaarstukken 2022, ontwerp begrotingswijziging 2023, ontwerp begroting 2024 Avalex (RV 23-055)

De voorzitter: Dan het raadsvoorstel Jaarstukken 2022, ontwerp begrotingswijziging 2023, ontwerp begroting 2024 Avalex. Wenst iemand een stemverklaring af te leggen? Nee, dan is die **vastgesteld en akkoord**.

11. a. Zienswijze Industrieschap 'De Plaspoelpolder': ontwerpbegroting 2024-2027

De voorzitter: Dan zienswijze Industrieschap De Plaspoelpolder. Ontwerpbegroting 2024-2027. Wenst iemand een stemverklaring af te leggen? Nee. **Vastgesteld en akkoord**.

12. a. Zienswijze Meerjarenbegroting 2024-2027 GRB Delft Rijswijk

b. Zienswijze Begrotingswijziging GRB Delft Rijswijk 2023

De voorzitter: Dan de zienswijze begroting wijziging 2023 en meerjarenbegroting. Er is een aangepaste zienswijze geplaatst naar aanleiding van de forum. Wenst iemand een stemverklaring af te leggen? Nee, is deze ook **vastgesteld en akkoord**.

13. a. Raadsvoorstel Zienswijze 5e wijziging gemeenschappelijke regeling Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden i.v.m. uittreden gemeente Voorschoten (RV 23-054)

De voorzitter: Dan gaan we door naar het raadsvoorstel zienswijze 5^e wijziging gemeenschappelijke regeling Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden, in verband met uittreden gemeenten Voorschoten. Wenst iemand een stemverklaring af te leggen? Nee, dan is deze ook **vastgesteld en akkoord**.

14. a. Raadsvoorstel Opheffen geheimhouding januari-juli 2023 (RV 23-052)

De voorzitter: Dan het raadsvoorstel opheffen geheimhouding januari-juli 2023. Wenst iemand een stemverklaring af te leggen? Ook niet, is deze ook **vastgesteld en akkoord**.

15. Raadsvoorstel Verordening doelgroepen woningbouw Rijswijk (RV 23-053)

De voorzitter: Dan het raadsvoorstel verordening doelgroepen woningbouw Rijswijk. Wenst iemand een stemverklaring af te leggen? Nee, is deze ook **vastgesteld en akkoord**.

16. a. Raadsvoorstel stimulering uitgifte bouwgronden woningbouw RijswijkBuiten (RV 23-045)

De voorzitter: Dan het raadsvoorstel stimulering uitgifte bouwgronden woningbouw RijswijkBuiten. Mijnheer Oelen, u wilt een stemverklaring afleggen?

De heer Oelen (VVD): Dank u, voorzitter. De Rijswijkse VVD zal tegen dit voorstel stemmen. Althans, wij stemmen tegen dit voorstel. We leiden al veel verlies op de GEKS. Tijdens het forum is niet gebleken dat er nu een acuut probleem is dat opgelost moet worden door middel ook van deze oplossing, noch zijn andere mogelijkheden onderzocht, waardoor de gemeente eigenlijk hierdoor langdurig onnodig geld gaat mislopen. Dit alles in een slechte financiële situatie, dus onverstandig. En dus zijn wij tegen.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Oelen voor uw stemverklaring. **Akkoord**.

17. a. Raadsvoorstel Woningisolatieprogramma Rijswijk 2023 -2026 (RV 23-047)

De voorzitter: Dan het raadsvoorstel Woningisolatieprogramma Rijswijk. En ik heb begrepen dat mijnheer Sleddering een stemverklaring wil afleggen, en mijnheer Van Enk. Mijnheer Sleddering, aan u het woord.

De heer Sleddering (VVD): Dank u wel, voorzitter. VVD is tegen stapeling van lokale en landelijke subsidies. Dat zeggen wij al jaren. En wij vinden dit ook geen goed plan. En we moeten het niet doen, zeker ook gelet op de financiële positie van de gemeente Rijswijk. We zijn tegen.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Sleddering. Dan geef ik het woord aan mijnheer Van Enk van het CDA.

De heer Van Enk (CDA): Dank u, voorzitter. Ook het CDA is tegen dit raadsvoorstel. Wij vinden niet dat duidelijk uitgesloten is dat ook hier weer een vorm van willekeur gaat optreden in de uitvoering van deze regeling. En dat regelingen meestal hun zwakte kennen in de uitvoering, dat blijkt vanavond op meerdere onderwerpen. Ten tweede, omdat wij vinden dat eerst grondig zou moeten worden geëvalueerd hoe het zo mis kon gaan met het uitdelen van de ijskasten in de vorige regeling die de raad heeft vastgesteld. De ijskasten die binnen vijf minuten online waren weggegeven. Voordat die resultaten bekend zijn, vinden we dat we dit ook niet moeten doen. En tenslotte, dit gaat over heel veel geld. Twee miljoen euro. En we vergeten denk ik maar regelmatig dat die twee miljoen euro wel door onze eigen inwoners moeten worden opgebracht.

De voorzitter: Nogmaals een stemverklaring is echt een korte verklaring over het stemgedrag. Mevrouw Koegler van Rijswijks Belang.

Mevrouw Koegler Böhm (RB): Ja, dank u wel voorzitter. Ik zal het kort houden. Ook wij zijn tegen het raadsvoorstel. En voor de afwegingen die gemaakt zijn, verwijs ik naar de vorige sprekers.

De voorzitter: Dank u wel mevrouw Koegler. Ik zie mijnheer Van Dam. U wilt ook een stemverklaring afleggen?

De heer Van Dam (WIJ.): Ja. Hoewel wij voor het isoleren zijn van woningen, vinden dat we stappen moeten maken omtrent duurzaamheid en klimaatmaatregelen, vinden we het in de huidige situatie waarin Rijswijk zich financieel bevindt, toch minder makkelijk om deze keuze te maken. En denken we dat daar toch rekening mee moet gehouden worden zeker in de toekomst.

De voorzitter: Stemt u voor of tegen?

De heer Van Dam: Voor.

De voorzitter: het raadsvoorstel is **akkoord en hiermee vastgesteld**.

Bespreekstukken

De voorzitter: Dan hebben we alle akkoordstukken gehad. Dan gaan we door naar de bespreekstukken.

18. a. Vaststelling verslag 1 juni 2023

De voorzitter: En het allereerste bespreekstuk is het vaststellen van het verslag van de gemeenteraad van 1 juni 2023. Daar stemt u mee in? Ja. Die is **vastgesteld**.

19. Motie vreemd Staak het nieuwe inzamelen

De voorzitter: Dan gaan wij als eerste behandelen de motie vreemd aan de orde van de dag over afval. Met als titel: Staak het nieuwe inzamelen. En daarvoor geef ik als eerste aan Rijswijks Belang, mijnheer Weterings, aan u het woord.

De heer Weterings (RB): Dank, voorzitter. Ik ben me de afgelopen dagen echt rot geschrokken van alle reacties van de mensen. Het waren er niet een paar, het waren er honderden. Niet alleen op social media, maar ook via de mail, via tv en via WhatsApp, noem maar op. Werden echt overspoeld door klachten van mensen. En ook de insprekers die er waren vandaag, die spreken natuurlijk ook boekdelen, is ook geen woord over gelogen dat de emoties hoog oplopen. Van onbegrip tot verbijstering. En ik heb het woordje eigenlijk om iets te staken in mijn 5,5 jaar dat ik hier zit nog nooit gebruikt, maar we moeten nu echt op dit project echt aan de noodrem trekken. Want we hebben iets ingezet. Tenminste, de gemeente heeft iets ingezet, wat dus totaal verkeerd is gevallen. Niet goed over is nagedacht, en verkeerd is ingeschat. En daardoor is heel veel onrust ontstaan in Rijswijk. En nogmaals, geen handjevol mensen, maar echt honderden mensen die zich hebben gemeld. Ik heb daardoor proberen met deze motie aan de rem te trekken, en daardoor wil ik hem ook gelijk indienen en toch even voorlezen. Motie Staak het nieuwe inzamelen. De gemeenteraad bijeen op 27-6-2023 constateren dat er een vloedgolf aan klachten gekomen zijn uit de wijken Steenvoorde Zuid, Steenvoorde Noord, De Striip, Bomenbuurt en wijk De Werven. Die allemaal betrekking hebben op het nieuwe inzamelen. Uiteenlopende klachten, van het niet reageren op mails, overvallen worden door het plaatsen van kliko's in voortuinen, van het kastje naar de muur worden gestuurd zowel telefonisch als op de mail. Als inwoners vragen of suggesties hebben. Zelfs tot op de dag van vandaag. Er zijn mensen die al weken geleden een bezwaarschrift hebben ingediend, nog niets gehoord, nog niet behandeld. Dat vind ik een kwalijke zaak. Verzoekt het college per omgaande het nieuwe inzamelen te staken, on hold te zetten. Dat betekent gewoon de bakken weghalen. In gesprek te gaan met bewoners van alle wijken die daar behoefte aan hebben, die met het nieuwe inzamelen te maken hebben of gaan krijgen of hebben gehad. En punt 3, de uitkomsten en ideeën en suggesties van bewoners mee te nemen in een heroverweging. En vooral het woordje heroverweging is heel belangrijk. Daar waar de nut en noodzaak niet bewezen is van het nieuwe inzamelen. En gaat over tot de orde van de dag. En deze motie is mede ondertekend door Wij. Rijswijk, Beter Voor Rijswijk, VVD Rijswijk en CDA Rijswijk. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Weterings. Wensen andere raadsleden het woord te voeren? Mijnheer Braam, aan u het woord. Beter Voor Rijswijk.

De heer Braam (BvR): Voorzitter, dank u wel. Ik heb allereerst maar even voor het gemak een stukje tekst uit het coalitieprogramma naar voren gehaald. En daar staat iets wat we nadrukkelijk afspreken. We voeren nascheiding voor het huishoudelijk afval in. Glas, papier, chemisch afval en gft blijven aan de bron gescheiden ingezameld worden. Met name gft maakt een te groot onderdeel uit van het restafval. We verruimen de mogelijkheid, bla bla bla, grofvuil verhogen de boete bla bla bla, de ondergrondse container wordt de norm voor afvalinzameling. En uitgerekend in de wijken waar afvalinzameling via ondergrondse containers zo goed geregeld is, denk onder andere aan De Striip, en zo zijn er nog een aantal wijken, dan is het best bijzonder dat er een brief in de bus valt. Dat vervolgens een paar dagen later gewoon door de strot geduwd wordt om dus zo'n container met zo'n T-Mobile-dak, om dat te accepteren. Nou, dat is absoluut, maar daar waren we behoorlijk van geschrokken ook als vanuit de partij, dat dat zomaar door de strot heen werd geduwd. Juist ook omdat een aantal jaar geleden een soortgelijke actie is geweest voor papier. Toen was er ook wat discussie, maar iedereen begreep verrekte goed dat met een keuze per adres voor een grote of een kleine container of

geen container, dus daarmee de wijk bediend werd. En dat is nou net wat hier niet gebeurd is. Er was geen keus voor grote, geen keuze voor een kleine, en geen keuze om nee te zeggen hiertegen. Sterker nog, er staat zelfs bij het Q&A, de veelgestelde vragen en de antwoorden, dat het gewoon door de strot geduwd wordt. Gewoon een verplichting. Nou, dat kan natuurlijk niet het geval zijn. Dus dat is voor Beter Voor Rijswijk ook een hele belangrijke reden om dus samen met de partijen die genoemd zijn, en eerst was D66 daar ook nog een partij van, om dus de boel on hold te zetten en vooral dus de lijn zoals die in het verleden gesteld is voor de blauwe papiercontainer, laat ik dat maar nadrukkelijk als voorbeeld geven, om die vooral te volgen. En dus met de inwoners in overleg te gaan. Of, zeg ik dan maar even, korte slagen. Heel snel met de aanvullende brief te komen om dus de bewoners de keuze te geven wel, niet, of klein. Dan kunnen we daar als Beter Voor Rijswijk ook mee leven. Maar zoals het nu gegaan is, is het een misser van de eerste orde.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Braam. Dan kijk ik naar de Zoghbi van Wij. Rijswijk.

De heer Zoghbi (WIJ.): Dank u wel voorzitter. Wij. Rijswijk is net als vele inwoners geschrokken van de manier waarop de gemeente Rijswijk en Avalex hebben gecommuniceerd over de nieuwe afvalcontainers aan huis. Bedankt ook voor de inbreng van mevrouw Toutenberg en mevrouw Van Poelgeest. Wij. Rijswijk is natuurlijk wel positief over het feit dat de gemeente zich inzet voor duurzaamheid en afval scheiden. Alleen is het van essentieel belang dat er op een adequate wijze wordt gecommuniceerd met de inwoners. Het simpelweg sturen van een brief en het plaatsen van nieuwe containers op de stoep is ontoereikend. Er moet sprake zijn van een wijkgerichte aanpak, en er dient geluisterd te worden naar de input en zorgen van de inwoners. Om deze reden dienen wij samen met vier andere partijen de motie in om het nieuwe proces tijdelijk stop te zetten, totdat er duidelijke noodzaak is aangetoond en naar een wijkgerichte aanpak gecommuniceerd wordt. In onze optiek is informeren via een brief en zonder dialoog geen gewenste vorm van communicatie. We hebben veel gesprekken gevoerd met de inwoners. Wat voornamelijk naar voren komt, is de onvrede over de communicatie en het gevoel dat het nieuwe proces hen letterlijk door de strot wordt geduwd. Zoals de heer Braam ook heeft aangegeven. Hoe kijkt de wethouder naar de berichtgeving en klachten over dit vernieuwde proces? Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Zoghbi. En dan geef ik het woord aan mijnheer Sleddering van de VVD.

De heer Sleddering (VVD): Dank, voorzitter. Zoals bekend in deze raad is de VVD altijd een grote voorstander geweest van nascheiden. De burgers belasten met allerlei gedoe moeten we voorkomen en dat kan anders opgelost worden. Maar er zijn democratische besluiten genomen waarin sommige wijken, ondanks tegenstemmen van de VVD, worden geconfronteerd met het nieuwe inzamelen. Het draagvlak voor het nieuwe inzamelen is buitengewoon smal. Iedere verstoring eraan kan leiden tot allerlei opstand, oproer en terechte verontwaardiging. En wat wij nu hier gezien hebben, is dat de uitvoering van een beleid wat door de meerderheid van de raad gesteund is, zo slecht is en zo slecht is gecommuniceerd met de bewoners, dat het draagvlak volledig is verdwenen in die wijken. Maar sterker, ik durf de tekst aan dat het draagvlak was al niet goed voor het HNI, maar is nog veel slechter geworden. Dus ik doe een dringend beroep. En vandaar dat wij ook die motie steunen. Op het college om even de boel on hold te zetten. Stop die uitrol in de nieuwe wijken. Ga met de burgers in overleg. En dat wil niet zeggen dat het gekozen en gesteund door de meerderheid van de raad, het HNI-beleid meteen stop te zetten. Maar ga nou eens in gesprek met echte bewoners in wijken en dan weten we en dan zien we dat jaren geleden de VVD de juiste keuze heeft gemaakt om tegen het HNI te stemmen.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Sleddering. Dan geef ik het woord aan de heer Van Enk van het CDA.

De heer Van Enk (CDA): Ja, voorzitter. Ik ga het vanavond niet hebben over voorscheiden nascheiden. Wat gewoon glashelder is, is dat de communicatie tussen Avalex en onze inwoners in Rijswijk gewoon volledig verstoord is geraakt. Dat beperkt zich ook niet tot alleen het nieuwe inzamelen. We hebben net toevallig, maar dat is niet toevallig dus, ook klachten afgelopen week ontvangen van het plaatsen of verplaatsen van ondergrondse containers. En daarvoor is hetzelfde verhaal. Je krijgt een brief in de bus en drie dagen later is de consequentie zichtbaar op straat. Dan kom je dus thuis van een weekje vakantie. Je kunt je oprit bijna niet meer in omdat daar bovengronds nog de nieuwe containers staan opgeslagen. Volstrekt zonder enig overleg. De verhalen vanavond die we hebben gehoord en de foto's die we hebben gezien, het lijkt op een soort burgerlijke ongehoorzaamheid intussen. Niemand kan die containers kwijt. Wij willen het college vragen: hoe houdt u nou de vinger aan de pols met dit soort signalen? Hoe voorkomen we dat de kloof tussen politiek en burgers op deze manier groter wordt? We weten allemaal dat Avalex een samenwerkingsverband is, maar wij hebben daar wel een politieke verantwoordelijkheid voor, zeker als het gaat om het contact en het vertrouwen herwinnen van onze burgers. En daar vragen we het college: wat is er gebeurd dat dit zo verloren is gegaan? En wat gaat u daaraan doen?

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Enk. Zijn er nog andere raadsleden die het woord willen voeren? Mijnheer Dolmans, D66.

De heer Dolmans (D66): Ja, dank u wel, voorzitter. Nou, het is al genoemd. Avalex is onlangs gestart met het plaatsen van kliko's voor gescheiden inzameling in verschillende wijken. En bewoners begrijpen de noodzaak vaak niet. Zijn boos vanwege de slechte communicatie. En boos omdat ze in veel gevallen groen in hun tuin moeten opofferen voor het plaatsen van die kliko's. En dat terwijl ze nu al hun afval scheiden en pmd brengen naar de ondergrondse containers. Avalex biedt geen mogelijkheid om die kliko's te weigeren en alsnog elders pmd aan te bieden. In veel andere gemeenten, ook gemeenten in de omvang van Rijswijk en groter, is er wel de mogelijkheid om het plaatsen van kliko's te weigeren, waarbij voorzieningen, weliswaar wat verder op afstand, dan moet je iets verder lopen, aanwezig zijn om zelf het afval gescheiden aan te bieden. En de vraag is: waarom wordt daar in Rijswijk niet voor gekozen? Een argument om kliko's te plaatsen is dat de kwaliteit van pmd in ondergrondse containers in Rijswijk te wensen overlaat. Het is echt gewoon veel slechter. Maar de oorzaak daarvoor lijkt niet goed onderzocht. En de vraag aan het college is: is het mogelijk dat de slechte kwaliteit van pmd in Rijswijk veroorzaakt zou kunnen worden doordat voor pmd-containers geen afvalpas nodig is? Met andere woorden: mensen die geen afvalpas hebben en hun restafval niet kwijt kunnen, gooien het in die pmd-container. De motie roept nu op om te stoppen met het nieuwe inzamelen. Dat geeft bij ons wat vraagtekens. Wat willen de indieners daarmee bereiken? Willen ze helemaal af van het voorscheiden van pmd en restafval? Dat lijkt er te staan. Of gaat het om de uitrol van de kliko's in de betreffende wijken? En als ik de heer Braam en de heer Sleddering hoort gaat het hun daarom. Maakt nogal wat uit. Misschien kunnen de indieners dat verder toelichten. Heb ik nog een laatste vraag, en dat is: hoe heeft deze besluitvorming kunnen verlopen? Ik heb eens even terug zitten kijken. In 2015 is besloten tot het nieuwe inzamelen. Maar deze rigide toepassing is bij mijn weten, en misschien heb ik niet goed op zitten te letten of ben ik het vergeten, maar is bij mijn weten nooit zo in de raad geweest. Dus hoe heeft die besluitvorming verlopen? Is dat in het college besloten of is dat in het algemeen bestuur van Avalex aan de orde geweest? Ik ben heel erg benieuwd wat daar precies gebeurd is. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Dolmans. Dan kijk ik naar de raad. Zijn er nog ... Mijnheer Van 't Eind, GroenLinks.

De heer Van 't Eind (GL): Dank u wel, voorzitter. Ook wij zien ook vanuit de verhalen en ook vanuit de inbreng van de indieners, dat hier in de communicatie en de manier waarop dit uitgevoerd is zeker niet goed is gegaan. Wij sluiten ons ook aan bij een groot deel van de vragen die gesteld zijn. Als het gaat om die motie sluit ik me aan bij de vragen die de heer Dolmans al stelde. Wat willen de indieners nu precies? Gaat het nu om helemaal afschaffen van het nieuwe inzamelen? Of ... En mijn vraag is ook aan het college: wat betekent deze motie precies voor de uitvoering, en heeft het ook nog financiële effecten als je deze motie aangenomen zou worden en als deze motie uitgevoerd zou moeten worden? Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van 't Eind. Dan geef ik het woord aan mijnheer Van der Veer van de Partij Van de Arbeid.

De heer Van der Veer (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Onderwerp wat heel belangrijk is voor Rijswijk. Het goed en het goed scheiden en verzamelen van ons afval. En daar zijn wij voorstander van. We hebben in Rijswijk een lijn ingezet en dat heeft de afgelopen jaren de nodige discussie gehad. Ik herinner me de discussies in wijk Leeuwendaal, waar de nodige weerstand was. Maar uiteindelijk, door het instellen van werkgroepen, goede gesprekken, goede communicatie, tot een mooi resultaat is gekomen. De vraag is hier dus ook, en ik kan me eigenlijk aansluiten bij de vragen van mijnheer Dolmans en van mijnheer Van 't Eind, GroenLinks en D66: hoe nu verder? Hoe komt het nou dat elke keer, bij elk project waar we het nieuwe inzamelen gaan opstarten, dat we aanloopproblemen hebben met de communicatie, met de bewoners? Waardoor we dus deze motie vanavond behandelen. En de sprekers en de beelden zeggen genoeg, er gaat hier echt iets fout op het gebied van de communicatie waardoor we het beleid wat we met ons allen, op de VVD na, graag zouden willen zien. Een beter scheiden van het afval voor het milieu en voor onze toekomst. Hoe blijven wij zorgen dat we draagvlak krijgen om dit beleid voort te zetten? En dat is eigenlijk een algemene vraag voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Van der Veer. De heer El Majjaoui van de Partij voor Gelijkheid en Rechtvaardigheid.

De heer El Majjaoui (PG&R): Dank, voorzitter, voor het woord. Ik sluit me ook geheel aan aan de vragen van D66 en GroenLinks. Wat willen de indieners hiermee? Want in mijns inziens, als je met een nieuw project begint krijg je altijd kinderziektes. En dan ga je bijstellen en dan ga je kijken: zijn er maatwerk? Alleen ik ben ook razend benieuwd richting het college: hoe zit dat met de communicatie tussen Avalex, de gemeente, in dit geval en de inwoners. Natuurlijk moeten wij gaan kijken naar oplossingen. Maar mijn fractie is altijd voor het monitoren en kijken waar de weeffouten liggen, om die te kunnen herstellen. Maar helemaal stoppen met het project die inmiddels in gang is gezet, waar onwijs veel geld mee gemoeid is, ben ik daar geen voorstander van. Daarom ben ik ook benieuwd na de antwoorden die net zojuist gevraagd zijn vanuit D66 en GroenLinks. Dank.

De voorzitter: Dank u wel de heer El Majjaoui. Ik geef het woord aan mevrouw Harmsen van de ChristenUnie.

Mevrouw Harmsen (CU): Ik sluit me gewoon aan bij de vragen van D66 en GroenLinks.

De voorzitter: Dank u wel. Heel fijn. Ik ga het woord geven aan wethouder Van de Laar. Aan u het woord.

Wethouder de heer Van de Laar: Voorzitter, dank u wel. En dank u wel voor al uw vragen, en de sprekers ook, en iedereen die vandaag en de afgelopen dagen een signaal heeft gegeven aan de gemeente. Dank voor uw reacties. En ik denk dat gepast is om op deze plaats een ruim en welgemeend excuus aan al die mensen die hiermee te maken hebben gehad te geven namens het hele college. Het is ontegenzeggelijk is hier iets

misgegaan in de communicatie die als te weinig is ervaren, en een uitvoer die op zijn minst heeft geleid dat mensen zich overvallen voelen. En dat is niet een overheid waar wij voor willen staan of waar wij symbool voor staan, en daar bieden wij onze excuses voor aan. Het HNI-beleid is inderdaad al een besluit wat in 2015 en 2016 is genomen. Als wethouder in vorige periode heb ik me er ook veelvuldig mee beziggehouden. Het is ingevoerd in die periode 2017 '18, het heeft een tijdje een pauze gehad, en toen hebben we een aantal keer hier in de gemeenteraad gesproken over een versnelling van dat beleid. En dat is er helemaal op gericht om, ik zeg het voor de volledigheid toch maar even, een hoge service aan huis voor het gescheiden afval en een lage service voor het niet-gescheiden afval. Met andere woorden: je restafval, dat breng je naar de ondergrondse container. En het andere gescheiden afval, dat wordt aan je huis opgehaald. En aan je huis, daar kunnen gedachten van wisselen. Dat hebben we ook wel in deze discussie gezien. Maar dat wordt volgens het beleid geïnterpreteerd met een minicontainer, zoals het heet. En die minicontainer, die is toch nog behoorlijk voorschot. Zeker als je die in je kleine tuin hebt, en ook in je grote tuin is dat een behoorlijk apparaat. En dan is het vaak niet één container, maar zijn het meerdere containers. En dat is een aanslag op je voortuin. Dat is een aanslag ook voor de openbare leefomgeving en hoe de stad er echt uitziet. Onder andere. Maar het leidt wel, dat is eigenlijk de basis, tot hele goede resultaten voor ... En dat is dan de driehoek van het afval. Toch nog even de theorie in. De service waar ik het net over had. Maar ook de financiën en een milieu. Dus de HNI levert hele goede resultaten op ten aanzien van of dat afval goed wordt gescheiden, ja of nee. En dat is goed voor het milieu, en dat is daarmee ook goed voor onze portemonnee. Omdat gescheiden afval, dat levert geld op. Niet-gescheiden afval, dat moet vaak worden verbrand. En dat kost heel veel geld. En die belasting van het verbranden dat gaat alleen maar omhoog. Daarom heeft u gekozen een paar perioden geleden voor het HNI. Daarom hebben wij dat voortgezet. En daarom hebben de afgelopen jaren ook een versnelling aangebracht in het uitrollen van het HNI. En dit is niet de eerste wijk waar dit het geval is. We hebben de Bomenbuurt Noord, nee, de Artiestenbuurt, het Stationskwartier, de Muziekbuurt, Eikelenburg, Rijswijk Buiten, Parkrijk en Pasgeld, voor wat er gerealiseerd is. Stervoorde en Hoekpolder werken al volgens dit systeem. En dan zie je heel duidelijk, omdat we daar toch inmiddels wel ervaring hebben niet alleen binnen Rijswijk maar binnen het hele gebied, maar het is ook algemene kennis in de afvalwereld dat dat HNI en dat aan huis ingezamelde, overal veel beter is dan het inzamelen van pmd bijvoorbeeld in ondergrondse containers. Dat is niet zo in een wijk dat specifiek bijvoorbeeld De Strijp, dat daar als je in een ondergrondse container pmd inzamelt, daar zit een hele hoge vervuiling in. Mensen gooien daar met andere woorden ook restafval en andere zaken in. En dat zien we in het hele Avalex-gebied en ook in de afvalwereld wordt dat zo gezien. Dat heeft meerdere oorzaken. Dat zou heel goed aan die pas kunnen liggen. Maar het ligt ook aan het type wijk. Dat ligt aan het gedrag. Dat ligt ook aan de informatie over: wat is pmd? En de heer Majjaoui zegt het heel terecht: overal waar wij dit invoeren stuiten we wel op vragen, want het wordt vaak minder gemakkelijk en er komt een ruimtevraag aan tegemoet. Maar in die wijken die ik nu net genoemd heb, is het inmiddels de staande praktijk. En die resultaten, die leiden ertoe om dat beleid verder voort te zetten. Het is nog niet eerder gebeurd dat het op zo'n grote schaal is uitgerold als nu. 2300 adressen, waarbij er voor een deel overigens wel rekening is gehouden ook met een aantal woningen, dat zijn toch een aantal ettelijke honderden heb ik begrepen, waarbij er geen ruimte is voor die container in de nabijheid. Maar dat is een heel subjectief begrip, dus daar zal ik verder niet op ingaan. 2300 adressen. Dat is echt heel groot. En dat verdient wel een hele goede communicatie. Je zou zeggen, als we dat bij de vorige wijken al hebben gedaan, dat we dat dan inmiddels zo goed zouden moeten doen dat de situatie zoals vanavond en de gevoelens die daar zijn ontstaan, dat dat niet meer mag gebeuren. Er wordt er al een tijdje over gesproken bij mensen die er echt heel erg bij betrokken zijn, bijvoorbeeld in De Strijp. Bijvoorbeeld door de bewonersorganisaties of de mensen daar in het bestuur. Maar het is feitelijk naar ik heb begrepen op een bewonersavond besproken, en daarna ook nog een keertje op een ALV. Sommige van u, raadsleden, waren er ook bij aanwezig. Vervolgens is er nog een brief gestuurd vanaf de gemeente en er is een brief gestuurd vanuit Avalex. Nou, dat heeft geleid dat er blijkbaar nog niet

goed genoeg is uitgelegd waarom dit gebeurt en of daar opties waren. En zoals ik het vanavond ook van u begrijp, waren er geen opties. Je kon niet kiezen voor een kleinere container. Dat zou eigenlijk wel kunnen, want die containers die zijn er. Maar daar moet blijkbaar zes maanden op gewacht worden. En het feit is wel dat inderdaad niet het geval is dat je er niet voor kunt kiezen. Het is op dit moment zo, in een aantal plekken, dat de pmd-container er nog staat. En de situatie dus zo dat je een minicontainer hebt gekregen en een pmd-container ook nog ondergronds in de wijk aanwezig is. Maar het gedachte achter het HNI is zo dat die ondergrondse container dus verdwijnt voor het HNI, en dat dat een container wordt voor restafval. En dat je dus enkel aan huis het pmd kunt scheiden. Dan ga ik kort de vragen na, en ik heb er een al een aantal beantwoord. Nascheiding invoeren. Ik heb aangegeven, en dan kijk ik naar de heer Braam, dat huidige resultaten in de overige wijken ertoe aanleiding geven om het HNI in ieder geval voor de laagbouw uit te voeren en blijven uitvoeren. En zeventig procent van Rijswijk is hoogbouw, en daar geldt nascheiding al. We hebben vaker al discussie gehad over: is het houdbaar nou, die twee systemen naast elkaar? Vinden bewoners dat eigenlijk wel rechtvaardig, dat de hoogbouw op de nascheiding zit en laagbouw op de voorscheiding? Om het zo te zeggen. En dat is eigenlijk een politieke keuze die ook met elkaar kunt maken. Daar geeft de motie bijvoorbeeld vanavond al een aanleiding toe. Daar zal ik zo meteen nog iets over zeggen. Maar ik heb ook begrepen dat er onlangs een avond is geweest waarin dat hele beleid en al die beleidsopties en het instrumentarium wat je kunt inzetten, alle incentums of alle interventies die je als overheid kunt doen op service, op gemak, en op financiën. Dat u daar een avond voor heeft gehad.

De voorzitter: Mijnheer Van de Laar, ik zie dat de heer Van Enk wil interrumperen of een vraag wil stellen.

De heer Van Enk (CDA): Ja, voorzitter. Om misschien onnodige discussie te voorkomen. Er was ook vragen van andere partijen. In de motie staat on hold zetten. Dus ik stel voor dat we vanavond niet opnieuw een hele fundamentele principiële discussie krijgen over dat nieuwe inzamelen. We hebben gehoord van mensen die daar gewoon goed mee bezig waren, maar nu niet meer bij de containers terechtkunnen waar ze hun spul naartoe brachten. En nu verplicht met die containers aan het rommelen zijn. Daar gaat het om. Het gaat om de communicatie en om het luisteren naar inwoners.

De voorzitter: Uw punt is helder. Mijnheer Van de Laar, wilt u uw reactie vervolgen.

Wethouder de heer Van de Laar: Even kijken waar ik was. Ik zal gewoon antwoord geven op de vraag die nu in de interruptie wordt gesteld. Uiteindelijk gaat het om een definitie van: wat is on hold? En is dat on hold van het beleid, of on hold van de huidige uitrolactie? Dat zijn ook vragen die aan linkerkant zijn gesteld aan de indieners van de motie. En daarmee zou ik zeggen: dat on hold van het beleid. Ofschoon sommige mensen dat vanavond hier geloof ik echt hele grote voorstander van zijn, om niet dat besluit te nemen. Ook wellicht in de emotie. Maar, en dan vervolg ik een deel mijn betoog, er is een avond geweest met al die incentives die gepresenteerd zijn over wat je kan doen met afvalbeleid. En in Q4 heeft u klaarblijkelijk afgesproken dat er een notitie komt of een nota of een raadsvoorstel is het denk ik, waarin u een definitieve keuze kunt maken voor dat beleid. Dus ik zou zeggen: als u het beleid on hold wilt zetten, wacht daarmee tot Q4 of op een moment dat u dat echt fundamenteel wel tijd gaat nemen voor het gesprek. Voor de uitrol van de huidige HNI in de wijken, denk ik dat het verstandig is om inderdaad te kijken op welk punt kan dat voor nu gestaakt worden. En vooral gekeken worden: waar is het nodig dat een inhaalslag wordt gemaakt ten aanzien van de communicatie? En dat wordt vandaag al gedaan, is vandaag gedaan, doordat er onder andere een Q&A is gemaakt. Die staat, of die komt op de website. Maar ook met het beantwoorden van tweehonderd mailtjes en heel veel mensen telefonisch te woord gestaan. Maar dit moet verder worden gedaan. En dan denk ik ook, en

dan ben ik nu ... Ik maak deze zin even af. Niet bij machte op welk punt de on hold zou kunnen slaan, maar ik denk dat het niet verstandig is om nu blind door te gaan zoals volgens plan is voor deze wijk. Voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, wethouder Van de Laar. Ik geef het woord aan mijnheer Weterings, die wil u interromperen.

De heer Weterings (RB): Hoorde ik nou tweehonderd mailtjes? Hoorde ik dat heel goed, waren er tweehonderd mailtjes vandaag binnengekomen?

De voorzitter: Mijnheer Van de Laar. Ik zei dat er vandaag, van wat ik te horen heb gekregen, tweehonderd mailtjes zijn beantwoord ten aanzien van de reacties die binnen zijn gekomen. Dus er is keihard gewerkt op het stadhuis.

De voorzitter: Dank u wel. Een tweede interruptie van mijnheer Weterings.

De heer Weterings (RB): Ja, voorzitter. Dan is die motie toch ontzettend belangrijk, dat die gewoon in stemming wordt gebracht en gewoon wordt aangenomen? Even serieus. Buiten onze honderden klachten op social media en onze mailboxen, u heeft er ook eens een keer tweehonderd ontvangen.

De voorzitter: Ik geef het woord weer aan wethouder Van de Laar.

Wethouder de heer Van de Laar: Ik geloof dat mijn beantwoording helemaal niet zo ver af lag van de reacties die ik nu ontvang. Maar als u ... Maar u moet wellicht onderling nog even debatteren over de interpretatie van die motie. Maar ik heb daar één en ander al over gezegd. Voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, wethouder, voor de eerste termijn. Ik kijk naar u voor het tweede termijn. Mijnheer Van Enk, aan u het woord.

De heer Van Enk (CDA): Voorzitter. Ik weet niet of we moeten discussiëren over de strekking van de motie. Het lijkt mij duidelijk dat gelet op het probleem wat hier zo zichtbaar is geworden, er goed aan doen om de huidige uitrol stop te zetten en die bakken terug te halen. En dan opnieuw eerst de communicatie op orde te brengen, eerst eens gaan luisteren waar bewoners behoefte aan hebben. Keuzes te laten maken. En niet honderdduizend containers door de strot te dringen. Dat is waar het hier over gaat. En er is hier het woord kinderziektes gevallen, maar daar geloof ik niet in. De intenties zijn altijd goed, maar het zit hem in de uitvoering. En dat is hier gewoon helemaal misgegaan.

De voorzitter: Mijnheer Dolmans, D66.

De heer Dolmans (D66): Ja, het momentum was een beetje voorbij weer.

De voorzitter: U wilde mijnheer Van Enk interromperen? Ja.

De heer Dolmans (D66): Ja, en ook meteen de vraag aan de indieners stellen van: is de interpretatie die de heer Van Enk geeft aan de motie, namelijk stoppen nu met de uitrol van die klike's, de juiste? Dat maakt nogal wat uit voor hoe wij tegen die motie aankijken.

De voorzitter: Dan lijkt het me heel goed dat de indieners van de motie dat toelichten of ze dat bedoelen met de on hold, de uitrol van de kliko's, of dat het gaat om het on hold zetten van het beleid. Even scherp graag. Ik wil de heer Weterings het woord geven om dat toe te lichten als eerste indiener.

De heer Weterings (RB): Voorzitter. Ja, goed. Ik zal proberen het te verduidelijken voor mensen die het niet hebben begrepen. Wij verzoeken in een motie om het nieuwe inzamelen te staken, on hold te zetten. Betekent te stoppen nu op dit moment met het beleid wat loopt, dan in gesprek gaan met de bewoners van alle wijken die daar behoefte aan hebben. Met het nieuwe inzamelen te maken hebben of gaan krijgen? Die ideeën en suggesties die mensen hebben van: joh, wij scheiden al afval bij ons aan de overkant. We lopen al naar die pmd-bak toe. We hebben hier geen bak nodig. Per wijk te gaan heroverwegen waar het nodig is, ja of nee. En of er behoefte is ja of nee. En dan pas weer, na goed onderzoek, te kijken waar het eventueel wel en niet kan, met in samenspraak met de bewoners. En dan in heroverweging nemen wat de nut en noodzaak is geweest van wel of niet het plaatsen van die bakken. En nu tweehonderd mailtjes daar, honderden reacties bij ons. U moet gewoon even zeggen: joh, stop, pas op de plaats. We halen de bakken weg, beginnen even op nul. En daarmee luister je in ieder geval naar de bewoners.

De voorzitter: Dank u wel voor het toelichten van de motie. Mijnheer Sleddering, VVD.

De heer Sleddering (VVD): Dank, voorzitter. Ik ben in eerste termijn heel duidelijk geweest. Het draagvlak onder HNI vind ik buitengewoon smal in Rijswijk. Wij zijn er altijd tegen geweest. En als je dan al te maken hebt met een smal draagvlak, dan moet de communicatie en de uitvoering van zo'n beleid heel goed georganiseerd worden in samenhang met de burgers. En hier faalt gewoon echt dat beleid van, en ik wil niet naar Avalex wijzen, want die zijn niet politiek aanspreekbaar. Het college is aanspreekbaar. En die actie is gewoon niet goed voorbereid. En daarom zeg ik: wij steunen deze motie. Eén, uitrol nu te stoppen. In contact te gaan met de bewoners. En ik ga het niet hebben over het hele beleid van het HNI. Daar was ik tegen, daar blijf ik tegen. Maar dat is niet nu aan de orde. Wat nu aan de orde is, stoppen met de uitrol van wat er nu gebeurt. Opnieuw met de bewoners in gesprek. En ik ben ervan overtuigd dat uit die gesprekken ook de conclusie zal komen om te stoppen met het HNI.

De voorzitter: Ik kijk naar uw raad. Mijnheer Braam. Beter voor Rijswijk.

De heer Braam BvR): Voorzitter, allereerst richting college bedankt voor de beantwoording en overigens keurig dat u mea culpa doet in de richting van het publiek. Want dat is toch zeker op zijn plaats. Als het gaat om de motie, dat is net ook door de heer Weterings hiervoor keurig aangegeven wat de bedoeling is. Wat er achter deze motie zit. En ik haal nog heel even de beantwoording van de wethouder erbij. In het vierde kwartaal van dit jaar. En dat is al heel erg snel. Want we hebben straks even twee maanden helemaal niets, en dan schieten we gewoon al het najaar in. Dus daar gaan we praten over, en dan zou ik zeggen, de tekst die in ons collegeakkoord staat. We gaan toewerken naar nascheiding. Dus in die zin lijkt het ons heel erg logisch dat de tijd die we hebben tot december, zeg ik dan maar even gemakshalve, oktober, november, december. Dat is het vierde kwartaal. Dat de kans wordt gebruikt zoals het ook in de motie staat met de bewoners in overleg om te kijken: wat is de behoefte in de wijken, wat is de noodzaak in de wijken? Daar waar nog in ieder geval kansen liggen. Maar dat heb ik eerste termijn al aangegeven. Om ieder geval de bewoners die het wel graag willen, geef ze in ieder geval een keuze. Dat lijkt onze reuze.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Braam. Dan de heer Van der Veer van de Partij van de Arbeid.

De heer Van der Veer (PvdA): Voorzitter. Ik heb graag nog een vraag of een verduidelijking aan de indieners. In de motie staat de zin: uitrol of in gesprek te gaan met alle wijken die dat willen. Er zijn momenteel een achttal

wijken waar het in principe goed gaat. Daar is de uitrol, daar is het gedaan. Bedoelt u met deze motie dat ook die bewoners opnieuw in gesprek kunnen gaan met de gemeente en eventueel een bak in kunnen leveren?

De voorzitter: Mijnheer Weterings wil uw vragen beantwoorden. Mijnheer Weterings.

De heer Weterings (RB): Er staat: die daar behoefte aan hebben.

De voorzitter: Oké. Dan geef ik het woord aan mijnheer Zoghbi van Wij. Rijswijk.

De heer Zoghbi (WIJ.): Bedankt, voorzitter. Bedankt voor het beantwoorden van de vragen aan de wethouder. Fijn om ook positieve reactie te krijgen op de motie. De noodzaak is door alle andere partijen gewoon goed verwoord. Nogmaals wil ik zeggen dat communicatie echt belangrijk is. We hebben vaker over communicatie gehad. Ook in afval. Bijvoorbeeld de GFT-bak. Beter communiceren: wat moet daarin? Dit is geen goede communicatie. Dus ja, wij blijven achter ons standpunt. En fijn dat we nu een nieuwe kans kunnen gaan krijgen om het wel goed te doen in Rijswijk. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Zoghbi. Dan mijnheer Van 't Eind van GroenLinks.

De heer Van 't Eind (GL): Ja. Voorzitter, de heer Weterings zaait nu wel enige verwarring bij mij op de vraag van de heer Van der Veer. Want laat ik het zo zeggen: mijn fractie kan heel goed begrijpen dat we in deze wijk op dit moment ervoor kiezen om even pas op de plaats te maken. Dat begrijpen wij heel goed. Maar de beantwoording van de heer Weterings op de heer Van der Veer was: ja, dan gaan we over de hele stad kunnen we dan weer in gesprek over nieuw inzamelen. Nee, maar dat ... Voorzitter, voorzitter, voorzitter, dat is wat ik vraag ook even. Begrijp ik dat nu verkeerd?

De voorzitter: Mijnheer Van 't Eind, ik hoorde volgens mij mijnheer Weterings zeggen wat er in dictum staat: die daar behoefte aan hebben. Dus het gaat om de wijken die daar behoefte aan hebben. Aan u het woord mijnheer Van 't Eind verder.

De heer Van 't Eind (GL): Ja, ik begrijp dus goed, de wijken die daar behoefte aan hebben. Dus als een andere wijk nu ook zegt: ik wil ook weer in gesprek, dan zou dat volgens deze motie ook moeten kunnen. Ik probeer even de motie te begrijpen.

De heer Weterings (RB): Het gesprek aangaan kan toch altijd? Daar ben je toch een open gemeente voor?

De voorzitter: Graag via de voorzitter, mijnheer Weterings.

De heer Weterings (RB): Voorzitter. Het gesprek aangaan zou elke inwoner toch gewoon moeten kunnen? Als ze een probleem hebben met wat dan ook, of het nou afval is of het is wat anders. Graffiti, vervuiling.

De heer Van 't Eind (GL): Ja, voorzitter, uiteraard, natuurlijk kan dat. Maar wat hiervoor ligt is de uitrol in een specifieke wijk van die containers. En daarvan zeggen wij: nou, we kunnen ons goed voorstellen om dat op dit moment on hold te zetten. Maar ik hoor nu een bredere uitleg van die motie.

De voorzitter: Laatste keer voor u, mijnheer Weterings. Laatste keer graag.

De heer Weterings (RB): Het was niet één specifieke wijk. Als je de motie leest, het gaat om meerdere wijken. Staat er duidelijk in.

De heer Van 't Eind (GL): Ja, de wijken waar nu ...

De voorzitter: Via de voorzitter, ook voor u, mijnheer Van 't Eind.

De heer Van 't Eind (GL): Excuus, voorzitter. De wijken waar nu de uitrol is. Daar verwijs ik ook naar. Sorry, dat is wat ik bedoel. Dus waar nu de uitrol is.

De voorzitter: Ik ga als laatste mijnheer Van Enk het woord geven, en dan mijnheer Dolmans.

De heer Van Enk (CDA): Ja, voorzitter. Graag in reactie op de vragen van zowel de heer Van 't Eind als de heer Van der Veer. Ik zou zeggen: laten we niet bang zijn om met mensen die hierover willen praten of klachten hebben in contact te treden. Dat is wat de motie vraagt, die daar behoefte aan hebben. En waarom zouden we dat in hemelsnaam niet doen? Zeker nu we constateren dat we zo de mist in zijn gegaan. Dus ik zou zeggen: de containers terughalen, al die rijen die voor niks op straat staan terughalen. En ga eerst het vertrouwen winnen.

De voorzitter: Mijnheer Van der Veer, u heeft al een tweede termijn gehad. U wil interrumperen? Oké, aan u het woord, heel kort.

De heer Van der Veer (PvdA): Maar mijnheer Van Enk, in gesprek gaan, daar zijn we natuurlijk niet bang voor. In gesprek gaan met de inwoners en de burgers is juist goed. Maar laten we dat dan doen. Het is beleid wat we hebben aangenomen 2015, 2016. Laten we dat in opmaak naar het vierde kwartaal 2023, waar we opnieuw over beleid te spreken krijgen, en nu alleen de uitrol van die 2300 adressen on hold zetten.

De voorzitter: Mijnheer Van Enk, wilt u daarop reageren?

De heer Van Enk (CDA): Ja. De burgers hebben op dit moment helemaal geen enkele belangstelling voor een vierde kwartaal of een nieuw raadsdebat. Dit gaat om het herstel van vertrouwen wat geschaad is de afgelopen weken. Daar hebben we het hier over wat mij betreft.

De voorzitter: Dank u wel. Ik wil mijnheer Dolmans nu het woord geven.

De heer Dolmans (D66): Dank u wel voorzitter. Concrete vraag aan de wethouder. Is de wethouder bereid om de uitrol nu van de kliko's in de betreffende wijken te stoppen? Dan hebben wij de vraag gesteld waarom in Rijswijk niet wordt gekozen of niet is gekozen om kliko's te kunnen weigeren? Daar heb ik volgens mij geen duidelijk antwoord op gekregen. Is het college bereid om onderzoek te doen waarom in ondergrondse pmd-containers veel restafval wordt gestopt? Bijvoorbeeld een proef te doen met een toegang met een pas tot pmd-containers. Ik heb nog een vraag gesteld ten aanzien van de besluitvorming. Hoe is die nou precies verlopen in de uitrol naar deze wijken toe? Is dat besluit binnen Avalex genomen, of is dat besluit in het gemeentebestuur, in het college genomen? En hoe heeft die communicatie vanuit Avalex naar het gemeentebestuur plaatsgevonden? En tenslotte moet mij toch van het hart, want ja, ik heb vier verschillende uitleggen van de motie gehoord. En dit is precies het probleem bij moties vreemd aan de orde van de dag. Is dat we gewoon weer over een ontzettend belangrijk onderwerp ad hoc aan het vergaderen zijn, zonder goede voorbereiding, zonder goede stukken, zonder goede informatie. En ten principale vind ik dat gewoon niet juist.

De voorzitter: Ik zie dat mijnheer Sleddering wil interrumperen. Mijnheer Sleddering.

De heer Sleddering (VVD): Ik kan het altijd heel goed vinden met de heer Dolmans. Maar laten we wel even bij de zaak blijven. Er is een HNI-beleid in de gemeente Rijswijk. Is door de meerderheid van deze raad aangenomen. De marges waren smal, ook bij de burgers. En als je dan qua uitvoering er een zootje van maakt, ga dan niet wijzen naar mensen die hier een motie indienen om die burgers nog enigszins tegemoet te komen. U gaat nu wijzen naar de raad met verkeerde moties of verdeelde moties. Nee. De ambtelijke organisatie en

daarvoor de verantwoordelijke wethouder, heeft gewoon gefaald, en dat wordt hier nu vastgesteld via een motie. En terecht.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Sleddering. Mijnheer Dolmans, was u klaar met uw vier vragen?

De heer Dolmans (D66): Ja, ik kan het ook altijd goed vinden met de heer Sleddering. Maar in dezen verdraait hij mijn woorden toch wel een beetje. Dit had ook in mijn ogen beter met een interpellatiedebat gekund. Maar goed, daar laat ik het maar even bij. Welk middel een raadslid inzet is natuurlijk aan dat raadslid zelf. Ik vind het ontzettend lastig om over deze motie een oordeel te vellen, omdat ik vier keer net iets andere uitleg krijg. Mijn belangrijkste punt is, en dat is mijn eerste vraag in mijn tweede termijn geweest aan het college: is het college bereid om te stoppen met de uitrol van de kliko's in de wijken die het nu betreft? Daar heb ik graag antwoord op.

De voorzitter: Ja, dank u wel. Ik wil voorstellen dat we deze tweede termijn afronden. Ik weet niet of er nog echt een echte nieuwe vraag wordt ... Mijnheer Weterings.

De heer Weterings (RB): Ik heb nog geen tweede termijn gehad, voorzitter. Ik had nog twee kleine aanvullende vragen, als u het mij toelaat. Dank u wel. Nog een vraag aan de wethouder. Ook de brieven die wel zijn gestuurd, en ook op de website wordt eigenlijk gelijk al geschreven: mogen afvalcontainers worden geweigerd? Staat er keihard: afvalcontainers kunnen niet worden geweigerd. Ik was daar bij een mevrouw, die begon over Noord-Korea. Ik zeg: doe dat nou niet. Wat het is een heel erg zwaar middel wat u nou inzet. Maar de tekst die daar staat, dat mensen iets verplicht wordt om aan te nemen, is afschuwelijk. Wil ik u op wijzen. Punt twee. U geeft aan: er zijn nu overal hele grote kliko's geplaatst. Honderden zijn er geplaatst. Over zes maanden kunnen die weer weg, en dan komt er een kleine. Waar gaat u die grote laten? En waarom niet even een paar maanden gewacht voor een kleinere container? Waarom zijn die honderden containers nu geplaatst, terwijl over een paar maanden is een kleine beschikbaar? Staat op uw eigen site. Voorzitter, voor al die honderden mensen die vandaag een klacht hebben ingediend via de mail, mensen op de publieke tribune, wij zijn volksvertegenwoordigers. Ik wil dat vanaf morgen die bakken worden weggehaald. Ik wil de motie indienen, dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Weterings. U heeft de motie uiteraard ingediend, met vele anderen. Ik geef het woord aan de heer El Majjaoui.

De heer Majjaoui (PG&R): Ja, dank u wel voorzitter. Ik heb vraag richting de wethouder. Heel kort. Bent u bereid om het huidige proces tijdelijk te staken? Van de uitrol. En het bestaande deel te handhaven? Bent u bereid en heeft u ja geantwoord, dan kan ik ook voor mezelf als fractie een beslissing nemen over deze motie. Dank.

De voorzitter: Dank u wel de heer El Majjaoui. Dan ga ik het woord geven opnieuw aan de wethouder Van de Laar en vraag om echt kort te reageren op de gestelde vragen.

Wethouder de heer Van de Laar: Voorzitter. Het is denk ik voor velen duidelijk dat ik vanavond het woord voer als plaatsvervanger van de portefeuillehouder. En dat zeg ik vooral omdat ik een aantal dingen toch ga aangeven omdat ik er een voorbehoud op wil maken of iets voorzigtiger wil zijn. Maar ten aanzien van de motie, of het staken van de uitrol, het staken van het proces van de uitrol in de huidige wijken, kan ik ja antwoorden. Maar wat dat dan exact is, dat is misschien moeilijk op dit moment, vraag ik toch het vertrouwen in het college om te bepalen hoe dat staken eruitziet. Want daar hoor ik wel verschillende interpretaties van, van het ophalen opnieuw van de containers. Dat weet ik niet of dat nou op heel korte termijn een optie is. En ik heb ook ... Ik wil daar ook bij aangeven, de kleine containers die zijn daar ook nog niet bij beschikbaar. En wat ik ook nog wel belangrijk vind om aan te geven: dit proces van uitrol staat gepland deze week tot en met

30 juni, en we hebben het er vanavond over. Ik heb begrepen dat vandaag de laatste uitrol is geweest, maar ik sluit nu niet uit dat er morgen gewoon een opdracht klaarstaat, dat er morgen containers geplaatst worden. En dat zou heel vervelend zijn natuurlijk, maar wij zijn nu niet bij machte dat er morgenochtend om zes uur een vrachtwagen uitrijdt om containers te plaatsen. Ik zie mensen moeilijk kijken. Ik zeg het toch maar even juist omdat ik hier zit als vervanger, want ik wil mijn collega Wit vanavond die hier niet aanwezig is, niet in moeilijke politieke problemen zetten. En ik hoop dat u daar begrip voor heeft. Ik zeg het puur, niet omdat ik daar ambtelijk op geannoteerd ben, maar omdat ik weet hoe die processen werken. Als het in de planning staat, dan wordt het vaak uitgevoerd. Maar nogmaals, ik zeg u, ik kan wel bevestigend antwoorden op de vraag: kunnen we dit proces van die 2300 woningen, adressen, kunnen we dat staken? Is het antwoord ja. En ik vraag uw vertrouwen aan het college om de manier van dat staken en contact opnemen en communicatie te verbeteren, dat bij het college te laten. Ik zag een interruptie maar ik ga nu toch snel die antwoorden ...

De voorzitter: Ik zou u willen vragen om toch door te gaan, mijnheer Van de Laar.

Wethouder de heer Van de Laar: Ja. Niet gekozen om de kliko's te weigeren, mijnheer Weterings, dat staat wellicht wat onaardig geformuleerd in die brief. Maar je kan maar duidelijk zijn. Maar dat mag best wel aardiger als ik u begrijpen en ook de andere reacties die daarover zijn gekomen. Maar het is erop gericht om als je geen minicontainer hebt, om het juiste woord te gebruiken, ofschoon die best wel groot kunnen zijn, dan heb je dus geen mogelijkheid om de pmd in dit geval aan te bieden. Omdat die ondergrondse container weggaat. Dus je moet wel je afval kwijt kunnen. Dat is het hele idee dat dat aan huis wordt opgehaald. En er is maar één mogelijkheid in deze manier hoe dat thuis wordt opgehaald, namelijk via een grote of een kleine minicontainer. Dat is de achtergrond daaraan. Waarom veel restafval in hem pmd? Ik denk dat dat een heel interessante is, omdat daar heel veel oorzaken voor zijn, om dat schriftelijk, en dat is een toezegging aan de heer Dolmans, u te beantwoorden. En ik laat dat bij de portefeuillehouder om daar misschien wel een raadsinformatiebrief van te maken als hij de besluitvorming daar ook in wil betrekken. Hoe heeft hij eruit gezien? Maar dat is feitelijk toch een vrij overzichtelijk verhaal. U heeft dat zelf in 2015, '16 besloten, in 2017 is dat gestart in Leeuwendaal. Toen heeft het een tijdje stilgestaan. En uiteindelijk zijn wij, en toen was ik zelf portefeuillehouder, in de vorige periode hebben dat in de buurt die ik eerder in de eerste termijn heb genoemd, versneld. En dat is volledig een besluit geweest in de uitvoering, dus onder verantwoordelijkheid van het college, op basis van de deskundigheid van Avalex.

De voorzitter: Ik zie dat mijnheer Dolmans wil interrumpen. Heel kort.

De heer Dolmans (D66): Ja, heel kort. Dan ga ik ook gewoon vragen of het college daar schriftelijk op wil terugkomen. Maar de beantwoording bevreemdt me. Want er is bij Leeuwendaal en bij iedere uitrol zoveel te doen geweest. En hoe kan het dan dat het nu zo fout gaat en dat het college eigenlijk in een soort automatisme hierop handelt? Dan niet meer voor ...

De voorzitter: Wat is uw vraag, mijnheer Dolmans?

De heer Dolmans (D66): Nou, of het college daar schriftelijk op wil terugkomen, want ...

De voorzitter: Ja. Dat heeft mijnheer ... Volgens mij heb ik ook mijnheer Van de Laar gehoord dat hij zei dat hij een aantal vragen schriftelijk op terug zal komen.

De heer Dolmans (D66): Ja, maar deze dan specifiek.

De voorzitter: Mijnheer Sleddering.

De heer Sleddering (VVD): Ja, ik weet echt niet wat ik hoor. De gemeenteraad is het hoogste orgaan in deze gemeente. Namens ons doet het college zaken met Avalex. Wat we de afgelopen dagen in de publiciteit hebben gezien, en of het allemaal terecht is of niet te gaan, doe ik geen uitspraak over. Maar het kan niet zo zijn dat de wethouders zeggen: ja, misschien worden er morgen nog bakken uitgedeeld. Kan ik niet tegenhouden. Wat is dat voor een waanzin?

De voorzitter: Wat is uw vraag mijnheer Sleddering?

De heer Sleddering (VVD): Is de wethouder bereid om terstond van deze vergadering in de schorsing die we zo krijgen om te plassen, even belt met Avalex en zegt: heren of dames, morgen geen uitrol.

De voorzitter: Mijnheer Van de Laar, wilt u daarop reageren op de vraag van mijnheer Sleddering?

Wethouder de heer Van de Laar: Ja, voorzitter. Ik denk dat er door meerdere mensen deze vergadering gevolgd worden en dat er nadat ik dit ook heb gezegd zeker actie op wordt ondernomen. Maar ik zag hier ook een politiek risico en ik heb het zelf niet helemaal in de hand als ik hier als vervanger zit, en ik wil het gewoon gemeld hebben omdat ik niet dermate grote politieke risico's wil veroorzaken. Dat we ... Nou, dat kunt u zelf verder invullen. Maar ja, dat zeg ik u toe dat er gebeld wordt, en we doen ons uiterste best dat er morgen niet nog een vrachtwagen uitrijdt.

De voorzitter: Mijnheer Van Enk, heel kort.

De heer Van Enk (CDA): Dat is dan toch de toezegging van de wethouder hoop ik ook. Maar daar voeg ik nog een vraag aan toe. Vindt de wethouder het dan ook niet volstrekt logisch dat als we het nieuwe inzamelen staken, on hold zetten, dat we de tweeduizend containers die inmiddels zijn uitgedeeld in de wijk en die dus voor een groot deel niet gebruikt gaan worden, dat we die dus ook terug laten halen? Dat kan toch een kind bedenken dat we die niet aan het vandalisme laten ten prooi vallen?

De voorzitter: Ik geef het woord aan wethouder Van de Laar en daarna gaan we over tot de stemming van de motie.

Wethouder de heer Van de Laar: Als u het ... Ik kom zo terug op die vraag. De vraag van de heer Majjaoui, ik hoop dat ik die naar tevredenheid heb beantwoord. Ten aanzien van de bereidheid van het staken van de huidige uitrol voor de 2300 huishoudens. Ik wil ook nog even reageren op de heer Van der Veer, in combinatie met de heer Dolmans, ten aanzien van Leeuwendaal. Daar is men begonnen en er werd gezegd: er zijn goede resultaten gehaald. Daar is het uiteindelijk niet uitgevoerd en daar moet het dus nog worden uitgevoerd. Maar in de wijken Artiestenbuurt, Stationskwartier, Muziekboulevard, Eikelenburg, daar is het staande praktijk. Maar voor de mensen in Leeuwendaal die wellicht luisteren, dat ik u niet verkeerd geïnformeerd heb. In Leeuwendaal is het nog niet uitgevoerd. En ten aanzien van het weer terughalen van de containers die reeds gedistribueerd zijn. Ik begrijp heel goed dat u daar om vraagt, maar ik kan dat op dit moment niet toezeggen.

De voorzitter: Dank u wel aan de wethouder. Ik wil ... Ik heb het gevoel dat het het beste is dat we tot stemming overgaan. En het is ook aan uw raad wil ik aangeven dat excuses aanbieden voor hetgeen echt iets heel groots is. Dus ik heb dat als voorzitter van de raad heel goed gehoord, en u denk ik ook. En het is ook heel moedig en juist goed dat een college ook aangeeft wat wel en niet mogelijk is. En dat er daarna een reactie zal volgen op de motie als die wordt aangenomen en hoe er daarna gehandeld gaat worden naar deze vergadering. En daarmee wil ik overgaan tot stemming van de motie. Mijnheer Dolmans, u wilt een stemverklaring afleggen?

De heer Dolmans (D66): Dat is correct. Gezien de verschillende uitleg, wat ik ontzettend jammer vind. Ik denk dat we namelijk best heel dicht bij elkaar zitten, maar zien we ons toch genoodzaakt om tegen de motie te stemmen.

De voorzitter: Mijnheer Van der Veer.

De heer Van der Veer (PvdA): Ook de Partij van de Arbeid zal tegen de motie stemmen vanwege de verschillende interpretaties van de motie. Uitrol stopzetten, de rest gewoon door.

De voorzitter: Mijnheer El Majjaoui.

De heer El Majjaoui (PG&R): Ja. Mijn fractie zal ook tegen de motie stemmen vanwege het feit dat er toezeggingen zijn gedaan vanuit de wethouder, dat er inmiddels driehonderd woonadressen zijn gestaakt en dat hij heeft toegezegd hiermee aan de slag te gaan. Dus ik denk dat de motie meer schade gaat berokkenen dan als we het gaan forceren. Dank.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer El Majjaoui. De heer Zoghbi zag ik ook, Wij. Rijswijk.

De heer Zoghbi (WIJ.): Wij stemmen uiteraard voor de motie. We vinden het belangrijk dat er geluisterd wordt naar de inwoners. Maar wij willen wel nog even onze zorg uiten aan de wethouder. Ik weet dat hij heeft aangegeven dat hij er nu even niks kan doen. Maar containers in bulk op straat. Dat gaat ook problemen veroorzaken. Veiligheid, brandstichting, noem maar op. Dus ik denk dat er wel snel naar gekeken moet worden. Maar wij stemmen voor.

De voorzitter: Mijnheer Van 't Eind van GroenLinks.

De heer Van 't Eind (GL): Voorzitter, wij zijn heel blij met de toezeggingen van de wethouder om de uitrol op te schorten in de wijken. En wij sluiten ons verder aan bij de stemverklaring van Partij van de Arbeid, D66 en Partij voor Gelijkheid en Rechtvaardigheid. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we over tot stemming van de motie. Motie Staak het nieuwe inzamelen.

De voorzitter: **Met 17 stemmen voor en 13 tegen is deze motie aangenomen.**

20. Raadsvoorstel vaststelling bestemmingsplan Godfried Bomansstraat (RV 23 046)

De voorzitter: Dan gaan wij door naar een ander voorstel. En dat is het bespreekstuk over het bestemmingsplan Godfried Bomansstraat, het raadsvoorstel vaststelling bestemmingsplan. Er is een motie ingediend onder andere van Beter Voor Rijswijk, dus ik kijk naar de fractie van Beter Voor Rijswijk. Aan wie kan ik het woord geven? Mijnheer Braam, aan u het woord.

De heer Braam (BvR): Dank u wel, voorzitter. We hebben een forumvergadering achter de rug waarin behoorlijk wat zaken zijn besproken. En daar hebben we het onder andere ook weer gehad over een vrij populair item: inspraak van de bewoners. Nou, vanuit de beantwoording die we toen kregen, had ik eigenlijk alle vertrouwen erin dat er voldoende inspraak van de bewoners is geweest. Maar vanavond hoor ik vanuit het publiek dat de inspraak zich eigenlijk voornamelijk heeft gericht op het veldje, maar dat er feitelijk niet tot nauwelijks betrokkenheid is geweest bij het bouwplan. En dat bevreemdt ons. Nou, dat is het eerste wat ik ieder geval wil aankaarten. Daar zou ik graag verduidelijking willen hebben van de wethouder van het college. Het tweede punt is, dat heb ik in de voorvergadering al aangekaart, is dat de woningen sowieso wat Beter Voor Rijswijk betreft in Rijswijk als gaat om nieuwbouw, dat overal waar plannetjes voor sociale woningbouw worden gerealiseerd lokaal maatwerk het uitgangspunt moet zijn. Ook dat is een punt wat in het

coalitieakkoord staat. Maar nu in dit onderwerp, of in ieder geval dit dossier, op geen enkele wijze wordt benoemd. Dus vandaar dat ook nadrukkelijk nu via de motie die we hebben ingediend dat verzoek aan u willen richten. U kunt het uiteraard ook toezeggen. Dan zullen we vanzelfsprekend de motie intrekken, want dan is de noodzaak er niet. Maar mocht u het niet kunnen toezeggen om wat voor reden dan ook, dan zullen we hem uiteraard in stemming brengen. Voorzitter, het is erg belangrijk voor ons om van u te vernemen hoe het proces verlopen is rondom de inbreng vanuit de bewoners.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Braam. Dan kijk ik naar uw raad. Zijn er nog anderen? Mijnheer Van Dam staat op mijn lijst. Oh, oké. Dan mijnheer Weterings, u stak ook uw hand op. Van Rijswijks Belang.

De heer Weterings (RB): Ja, gewoon over het onderwerp, toch, voorzitter? Oké, ja. Voorzitter, Godfried Bomansstraat, hebben natuurlijk daar 15 juni een forumvergadering over gehad. En wat mij behoorlijk betreurt is dat de wethouder daar een aantal toezeggingen heeft gedaan. Ik heb wel drie, vier keer teruggekeken. En op een aantal vragen nog zou terugkomen voor de raadsvergadering, en dat betreurt ik ten zeerste. Want wij kunnen niet goed een overweging maken, omdat we die vragen niet beantwoord hebben gekregen. En ik ga even mijn lijstje langs. U had toegezegd, ook aan Beter Voor Rijswijk, over de toewijzingen van woningen voor de Rijswijkse starters. Dus de doorstromers. En de voorkeur zou u uitzoeken voor het raadsdebat, dat waren uw eigen woorden. Voor het raadsdebat. Is niet gebeurd. Ik heb u gevraagd, de verhoudingen van de sociale huurwoningen en de vrije sector in de wijk. Hoe zou dat in verstandhouding zijn als weer sociale huurwoningen zouden worden gemaakt? En ook in het forum hebben wij u erop aangesproken dat de brochure ontzettend mooi was, in ieder geval. Er was niet meer mogelijk dan een pannaveldje. Ook daar ontbrak echt de goede uitleg. En ik kijk even naar de overkant, naar mijn collega's van GroenLinks. We hebben het ook over de bomen gehad. Er werd gezegd dat de bomen zouden worden bespaard, en er zou goed zicht zijn over dat eventueel de bouw zou de bomen niet schaden. Alle bomen zouden worden bespaard. Met een vraagteken. Nou begreep ik dat het daar best wel meten zou worden, en heb ik wel gehoord van mensen die er mee bezig zijn dat er wel degelijk bomen worden weggehaald. Dus hoeveel bomen worden daar nog eventueel weggehaald mocht het plan doorgaan? Voorzitter, ja. Ook over het bestemmingsplan is maatschappelijk, en we gaan het dadelijk ook nog hebben over de klimaatadaptatie hè, dat we gewoon stukken groen nog nodig hebben voor dus niet te warm, het niet te koud te maken. En eigenlijk, met alle respect voor de mensen die zijn bezig geweest, is het hele dossier vanaf het begin is gewoon niet goed verlopen. Val ik weer in herhaling. De participatie was goed niet gegaan, er zijn beloftes gemaakt niet zo goed gegaan. Uiteindelijk heeft u wel uw best gedaan, voorzitter, om voor 15 juni vragen te beantwoorden. Maar heel veel vragen zijn niet beantwoord. En dat vind ik ... Dat betreurt ik ten zeerste. En ook op vraag van Partij voor Gelijkeid en Rechtvaardigheid over het doorstromen, komt ook niet duidelijk naar voren. Dus voorzitter, nogmaals, we betreuren dat we niet van tevoren dat konden doen. En als laatste heb ik nog staan: ook zou de wethouder terugkomen schriftelijk op de vierkante meter kostenprijs. Dat waren ook z'n letterlijke woorden: ik kom daar schriftelijk op terug. Ik heb schriftelijk helemaal niks ontvangen. Dus hoe kan u nou van ons verwachten dat we gaan oordelen over toezeggingen die op 15 juni zijn gedaan, als we ze niet in de voorbereiding konden meenemen voor een besluit te nemen? Dus eigenlijk wil ik u vragen: neem dit plan maar gewoon mee terug naar de tekentafel. En ja, voor nu zal ik de onderste steen boven krijgen. Dit was voor ons eerste termijn. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Van Dam, Wij. Rijswijk, aan u het woord. Ik wil u vragen echt het kort te houden, want het is nu al tien uur. Dus ik wil echt nadrukkelijk vragen, de vragen die u heeft gesteld in het forum niet te herhalen.

De heer Van Dam (WIJ.): Dat snap ik, maar deze casus is voor ons wel zo belangrijk dat ik toch mijn tijd ervoor ga nemen. Voorzitter, ik wil hier toch een statement maken dat ik het echt, echt jammer vind hoe wij af en toe omgaan met inwoners in onze gemeente. En hoewel ik nog steeds geloof dat we niet doelbewust inwoners vergeten, lijkt het toch vaak op dat er dingen fout gaan in de communicatie naar onze inwoners toe. En zo ook

bij dit project. Er werd namelijk in het traject aangegeven dat bewoners mochten mee participeren over de tijdelijke invulling van het veld, maar ook over het plan zelf. Er werd slecht gecommuniceerd naar de inwoners. En ik denk dat we dat net allemaal hebben kunnen zien tijdens de insprekers. Tijdens die tijdelijke inrichting van het veld hebben bewoners meegedacht over die inrichting van het veldje. En in die participatiesessies zijn mooie plannen gemaakt, en die plannen die zijn nog steeds te vinden op de website van Rijswijk Wonen. Op een mooie brochure. En die plannen, daar staat in dat we een regenvijver krijgen, een klim en klauterspeelplaats, een hardloopparcours, een ontmoetingsplek, een paar borden en ga zo maar door. En hier is echt werkelijk helemaal niks van terecht gekomen. En er staan twee minuscule voetbalgoaltjes staan er nu op het plein, en een moestuin die je beter het onkruidparadijs van Rijswijk kan noemen. En ja goed, het is ook wel duidelijk waarom de bewoners nu net hebben aangegeven dat ze verbaasd waren over die voetbalveldjes. Want in de buurt zijn er al ontzettend veel voetbalvelden, en dat is ook de reden dat dat niet werd opgenomen tijdens de participatie. En dan vroegen we in het forum vroegen we van: oké, hoe kan dat dan? Dat dan dit de uitkomst is van een heel mooi participatieplan. Toen werd er gezegd: ja, er waren simpelweg niet de middelen bij Rijswijk Wonen om al die zaken die werden aangegeven neer te zetten. Maar dan denk ik: ja, waarom gaan we dan participeren? Op het moment dat er niet eens budget is om de participatie uit te werken? En er werd aangegeven ook in dezelfde beantwoording: dat was Rijswijk Wonen die was daar verantwoordelijk voor, niet de gemeente Rijswijk. En dan is het goed om te weten wie verantwoordelijk is voor dit falen. Maar dat maakt voor de inwoners natuurlijk helemaal niks uit, want het resultaat blijft hetzelfde. Een veld waar niks op gebeurt en waar niks met hun input is gedaan. En ik hoop toch echt dat we de toezegging van de wethouder kunnen krijgen dat die in gesprek gaat met Rijswijk Wonen over hoe we in de toekomst dit soort situaties kunnen voorkomen. En ik zou ook graag terugkoppeling willen van dit gesprek. Kijk, waarom mij dit zo aangaat is omdat deze wijk de afgelopen jaren te maken heeft gehad met veel overlast van hangjeugd, vermindering van de leefbaarheid, het verminderen van de communicatie in de wijk. En eigenlijk als je bewoners spreekt, gaat of ging de wijk achteruit. Jarenlang heeft er een leegstaand schoolgebouw gestaan die daarvoor verschillende functies heeft gehad, en was er last van overlast van jongeren, van zwerfvuil. En in plaats van dat we nu in deze nieuwe situatie kansen creëren om die wijk een boost te geven, door de kwaliteit toe te voegen aan de wijk, zetten we een heel groot appartementencomplex neer van vierhoog. In de toch al drukbezette woonwijk. En dan snap ik op een gegeven moment wel dat bewoners zeggen: tot hier en niet verder. En dat er een handtekeningenactie is geweest waar tachtig procent van de buurt aan mee heeft getekend. En daarom wil ik de wethouder wel vragen wat we nu gaan doen om het vertrouwen terug te winnen van deze bewoners, en wat we kunnen doen om naast die woningbouwontwikkelingen toch de bewoners tegemoet te komen. Kunnen we ervan op aangaan dat de toegezegde participatieproces over het invullen van de randen van dit complex toch in ieder geval wordt doorgetrokken? Kunnen we erop aangaan dat de afspraak dat de bomen die aan de randen van dit complex zouden staan en die nog enigszins privacy straks geven voor de omwonenden in de tuinen, dat die ook nog blijven staan? Want daar zijn ineens ook twijfels over. Want hoewel dat werd toegezegd, heeft afgelopen week een ambtenaar van de gemeente gezegd dat ze toch gekapt werden. Dan vraag ik me af: waar staan we nu? Dus ik zou in ieder geval daar een reactie op willen van de wethouder. In ieder geval de toezegging dat die bomen er blijven. En ik ben heel benieuwd hoe we dit gaan afwickelen. En dan ben ik het eens met mijn collega, de heer Weterings. Dat op dit moment met zo'n proces aan de voorkant, met zo'n weerstand van de wijk, dat we toch misschien beter dat plan even terug kunnen trekken op de boekenkast. Ieder geval in gesprek gaan met die inwoners ...

De voorzitter: Mijnheer Van Dam, wilt u tot een afronding komen in uw eerste termijn? Want het duurt echt lang nu.

De heer Van Dam (WIJ.): En in ieder geval gaan kijken hoe we dit kunnen gaan oplossen.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Dolmans.

De heer Dolmans (D66): Dank u wel, voorzitter. Wat betreft de participatie is al heel veel gezegd. En dan hoor ik het één, en dan lees ik toch echt een veel positiever verhaal in bijlage E. Laat ik het maar kort houden. Kan de wethouder hierop reflecteren?

De voorzitter: Dank u wel.

De heer Dolmans (D66): Over het plan ... Ja, dat is het eerste stukje voorzitter. Maar mijn tweede stukje is bijna net zo kort. Over het plan zelf. D66 vindt dit een mooie ontwikkeling die past ook binnen het beleid om binnenstedelijk te bouwen, en het streven naar veelzijdige bevolkingsopbouw in de wijken. En ja, dat botst dan met de behoefte van sommige bewoners die graag het groen voor de deur ... Ik hoor ook iets over onkruid, dus het is niet altijd zo positief, willen houden. Maar we bouwen toch ook op een plek waar tot voor kort ook gebouwen stonden. En ja, dit gebouw is hoger, maar het wordt mooi ingepast in de buurt. En in die afweging tussen belangen zal D66 het raadsvoorstel dan ook steunen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Dolmans. Mijnheer Van der Veer, Partij van de Arbeid.

De heer Van der Veer (PvdA): Voorzitter, dank u wel. In het forum hebben wij al zeer positief op dit plan gereageerd. Mooie woningbouwontwikkeling, past helemaal in de coalitieafspraken qua doelgroepen, en de ambities uit de Woonvisie zijn allemaal opgenomen in dit plan. Dus alleen maar positief. Waar wij ook onze vragen bij hebben: hoe komt het nog steeds dat het fout gaat bij de participatie? Hebben wij of geven wij de verkeerde verwachtingen af aan de bewoners, of zijn de uitgangspunten niet duidelijk waardoor we bij bijna elk voorstel tegenwoordig een discussie krijgen over de participatie? En wij zullen het voorstel steunen zoals in het forum was toegezegd.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van der Veer. Dan geef ik het woord aan mevrouw Van Maarseveen van GroenLinks.

Mevrouw Van Maarseveen (GL): Dank u wel, voorzitter. Ik zal het kort houden, want er is al veel gezegd en veel gevraagd. We zijn inderdaad ook blij met toevoeging van 34 woningen, sociale huurwoningen, aan de woonvoorraad van Rijswijk. Met betrekking tot de bomen, daar is al het één en ander over gevraagd. We hebben ook gehoord dat inderdaad twee á drie bomen geroid moeten worden. Nou, dat is ons toegezegd dat deze gecompenseerd zullen worden. En daar vernemen we graag de exacte details over hoe dat precies gaat. Het is voor de leefbaarheid en de biodiversiteit van groot belang dat de overige bomen, zoals beloofd, onbeschadigd blijven. En we hebben begrepen dat Rijswijk Wonen hierop zal toezien en graag horen we van de wethouder hoe hij de naleving daarvan vanuit de gemeente voor zich ziet. Met betrekking tot het participatietraject van bewoners vinden we het jammer dat de verwachtingen hierover niet hebben voldaan aan hetgeen is geboden. Het lijkt een terugkerend probleem. Het is al eerder gezegd. En herkent de wethouder dat er verbetering mogelijk is bij de participatie rond de bouwprojecten? Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Maarseveen. Even kijken, mijnheer Van Enk, van CDA.

De heer Van Enk (CDA): Ja voorzitter. Wij hebben ook heel wat te zeggen over de wijze van participatie. Maar in tegenstelling tot een aantal andere partijen, is dat voor ons geen reden om dan toch maar in te stemmen met dit plan. Want vorig jaar, vorig kalenderjaar, stonden er al foto's in de krant van lachende wethouders en een lachende directeur van Rijswijk Wonen. Met een grote plaat van dit flatgebouw wat we nu vanavond moeten gaan toestaan. En als je dan lees in het raadsvoorstel, en ik was daar echt over in verwarring. Tijdens de forumvergadering is een zienswijze ingediend, en je ziet vervolgens bij de zienswijzen wel staan een heleboel adressen. En je ziet dat die zienswijze heel veel punten bevat, op heel veel pagina's, die allemaal vervolgens door onze gemeente worden verworpen. En je hoort dan vanavond de insprekers. Dan is dat misverstand in ieder geval opgelost. Het gaat om tachtig bewoners die die zienswijze hebben ingediend,

bestaande uit vele punten. En de klachten over dit plan zijn denk ik heel helder naar voren gebracht door mevrouw Van der Helm, de heer Wiegman,, de heer Godschalk en de heer Dahmen. En ik denk dat we als gemeente ons echt drie keer achter de oren moeten krabben. Zeker als we nu vanavond tot twee keer toe, tot twee keer toe, een volstrekte kloof ervaren tussen wat we enerzijds in de raad voorgesteld krijgen, en anderzijds in de uitvoering zien gebeuren. Dat is op zijn minst een hardnekkig misverstand over waar die inspraak de afgelopen maanden nou over gegaan is. En dan vind ik niet dat je als raad kunt zeggen: nou ja, jammer, foutje. Volgende keer doen we het beter. Want dit gaat over een klein stukje in een wijk, waarvan ik tijdens het forum aan de wethouder heb gevraagd: voordat we daar weer sociale woningbouw gaan plannen, weten we wat de huidige verhoudingen zijn in de bebouwing? En dan zegt de wethouder: ja, dat weet ik niet. En als ik naar grondprijzen vraag, de heer Weterings refereerde daar ook aan, weet de wethouder dat ook niet. En dan krijgen we nu zaken in vertrouwelijkheid toegespeeld. Dan mogen we inzien. Terwijl het hier gaat om een transactie tussen de gemeente en een stichting, Rijswijk Wonen, zonder winstoogmerk. Dan vraag ik me af: waarom kunnen we het niet hebben over die waarde van die grond en de alternatieve manier om deze te gebruiken? Voorzitter, als bewoners zelf stellen vanavond hier dat het hier om een kwetsbare wijk gaat met grote problemen in het verleden. Waarom interesseert het college zich dan alleen maar voor macrocijfers? Waarom alleen maar voor een coalitieakkoord waar we toch weer meer sociale woningbouw moeten plegen? Terwijl we als randgemeente allang aan onze taks zitten? Voorzitter, het CDA begrijpt de bezwaren van de omwonenden volkomen. Wij hebben geen behoefte aan moties en wij zullen absoluut tegen dit raadsvoorstel stemmen.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Enk. Dan geef ik het woord aan de heer El Majjaoui van Partij voor de Gelijkheid en Rechtvaardigheid.

De heer El Majjaoui (PG&R): Ja, dank, voorzitter, voor het woord. In het vorige forum heeft onze fractie een aantal vragen gesteld die in lijn zijn met de woningnood. Voorbeeld, betreft de doelgroep, de doorstroming, en het autobezit in combinatie met parkeergelegenheid. Maar ik ben getriggerd door de inspreker zojuist. En als ik mijn boeren gezond verstand gebruik en ik ga inzoomen op het plekje, dan staat hij ingeklemd. Dus de kavel staat ingeklemd tussen verschillende gebouwen, dus grondgebonden woningen, hoogbouw, en daartegenover een school. Dan vraag ik me oprecht af: hoe gaat zo'n flat of woning vorm krijgen straks? Want er is geen ruimte voor parkeergelegenheid. En is ook geen ruimte, zeker voor biodiversiteit, als we het over klimaatadaptatie hebben. Ik heb de indruk dat dit voorstel eigenlijk alleen maar gaat om zoveel mogelijk woningen bouwen. En dat dat gaat ten koste van de leefbaarheid en inderdaad van de kwetsbaarheid van de wijk. Want de wijk is helaas in ontwikkeling, heel negatief. En daar moeten we gewoon een halt toeroepen. Dus in die zin, om het bestemmingsplan te laten wijzigen naar maatschappelijk en educatie en onderwijs, heb ik hier bedenkingen bij. En vooral omdat er ook behoorlijk wat mis is gegaan met de participatie van de inwoners. Want dat zijn belanghebbenden, en dit zijn de mensen die daar wonen. En niet Rijswijk Wonen, of het college. Dat zijn mensen die daar belang bij hebben. En dan gelet op de Omgevingswet straks, en het Omgevingsplan die straks ook geïntroduceerd wordt, maakt participatie een heel belangrijk onderdeel. Sterker nog, zonder participatie kunnen geen plannen doorgaan. En ik vraag me ook af: hoe zit dat met de MER, met de Milieueffectrapportage? Want dat is een stukje wat ook de inspreker zojuist heeft aangegeven, het vervuilde deel van Rijswijk. Met een hele hoge concentratie fijnstof en stikstofdioxide. En hier staat dat die daarvan vrijgesteld is. Oprecht naar het college de vraag: bent u van plan echt hiermee door te gaan?

De voorzitter: Nou, dat is een heldere vraag. Dank u wel, mijnheer El Majjaoui. Ik wil de wethouder vragen, wethouder Van de Laar, om te reageren op de gestelde vragen en echt toe te spitsen op de vragen. En ik begreep dat de heer Van Malsen, wethouder Van Malsen gaat reageren op de motie die is ingediend. Aan u het woord, mijnheer Van de Laar.

Wethouder de heer Van de Laar: Mogelijk in tweede termijn, voorzitter. Maar ik begin bij de heer El Majjaoui, over vorm krijgen. En het is inderdaad een, zoals de heer El Majjaoui dat uitlegt, een stuk grond tussen

bebouwing in. En daar moet je heel voorzichtig mee zijn wat je daar neerzet. En er is dus ook enorm gepuzzeld met wat daar dan zou kunnen komen, op de plek waar al bebouwing stond. En hoe kan dat nou vorm krijgen? Nou, dat is uitgelegd in 529 pagina's, zou ik willen zeggen. Maar dat ziet u wat makkelijker op de verbeelding die u ook apart toegestuurd heeft gekregen in bijlage E. Daar zijn namelijk allemaal plaatjes in opgenomen. Die ook zijn gebruikt bij de participatie waar ik zo op in zal staan. Het is een mooi project, denk ik. Het komt ook aan te pas bij een aantal thema's die u, mijnheer El Majjaoui, via u voorzitter, in het forum zei. Doorstromingsmogelijkheden, minder-validenwoningen, dat is heel bijzonder voor gezinnen ook. En voor starters, waar we denk ik toch ook in die wijk echt wel behoefte aan hebben. En dan is een belangrijk punt natuurlijk ook hier vanavond met dank aan de sprekers van wie ik een aantal ook gesproken heb vorige week, zo vriendelijk mij ontvangen hebben in een zonnige tuin. De inspraak en de participatie. En daar heb ik in dat gesprek wat al gepland stond voordat het forum plaatsvond, had ik bedacht: ik wil zelf ook naar aanleiding van de indringende bijdrage die ze mij hadden gestuurd, zelf in contact treden met de bewoners. En ik heb me vooral gefocust op twee dingen. Namelijk: is er wel voldoende geparticipeerd over het gebouw zelf? Is dat aan de orde gekomen? En twee, is de participatie over de tijdelijke herinrichting van het veldje, is dat gebruikt als een afleiding van het gebouw en van het feit dat er een bestemmingsplanwijziging plaats zou vinden? En ik heb geconcludeerd, ook op basis van de ... Ik heb geconcludeerd dat ik u die stukken nog een keertje separaat zou doen toekomen in bijlage E. Dat er zowel visueel als in tekst goed is gecommuniceerd over het gebouw, en dat het heel helder was wat voor een gebouw daar zou komen. En dat er ook op een aantal punten dat gebouw daadwerkelijk veranderd is. De vraag over de participatie was niet: mag er gebouwd worden ja of nee? Dat is inderdaad als een feit neergezet. Daar vertrouw ik op dat dat zo is gebeurd. En ik denk dat wel later bij bewoners door hebben gekregen van: hè, als we in een bestemmingsplanprocedure zitten, en de raad moet dat nog goedkeuren, dan hebben wij daar misschien wel een andere invloed op dan bij eerste bijeenkomst is geïnterpreteerd. Maar is er goed gecommuniceerd over dat er gebouwd zou worden, welk gebouw er komt, en dat er sprake is van bestemmingsplanwijziging? Dan hebben we geconcludeerd uit de verslagen en de voorliggende stukken dat dat geval is. En over het tweede punt waar ik naar heb gekeken is de tijdelijke herinrichting, qua volume in de participatie, zodanig gebruikt dat het niet over het gebouw is gedaan. Dat is mijn conclusie geweest: nee. Ik ga zo meteen in over die tijdelijke herinrichting. Maar kort.

De voorzitter: De heer Van Enk. Een korte interruptie graag.

De heer Van Enk (CDA): Wat de wethouder heeft gedaan, is goed, dat na te gaan. Maar hij zegt over de vraag of er gebouwd zal worden, zegt hij: daar is inderdaad niet ervaren dat daar inspraak over mogelijk was. Terwijl we het hier hebben over een voorgenomen bestemmingsplanwijziging. Het enige wat je anders had kunnen bouwen, is een school. Nou, daar hoor ik ook sprekers positief over. Dus dat is dan toch een omissie? Dat een misverstand kweekt bij omwonenden als ze gaan inspreken. Het gaat wel degelijk om de vraag ook of er woningen mogen worden gebouwd.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Enk. Ik weet niet wat uw vraag precies nu is, maar ik ga kijken of mijnheer Van de Laar dat wel heeft gehoord.

De voorzitter: Mijnheer Van Dam, echt een korte interruptie.

De heer Van Dam (WIJ.): Dank. Ik hoor de heer Van de Laar zeggen dat hij de afspraak had ingepland met de inwoners voor het forum. Ik hoor echter van inwoners dat die zelf hebben gevraagd of de wethouder langskwam, en die zeggen: als wij dat niet hadden gedaan, was er niemand langsgelaten. Dus ik zou daar graag opheldering over willen, of de heer Van de Laar zelf het initiatief heeft genomen, of dat de inwoners dat hebben gedaan.

De voorzitter: Helder. Dank u wel. Mijnheer Van de Laar.

Wethouder de heer Van de Laar: Voorzitter. Het moge duidelijk zijn dat als de bewoners mij niet hadden benaderd, ik die afspraak ook niet had gemaakt. Maar wat ik net probeerde te zeggen, is dat ik de afspraak heb nog laten inplannen voordat het forum plaatsvond. En waarom zei ik dat? Omdat ik niet naar aanleiding van het forum, is maar een detail, de afspraak heb gemaakt. Maar ik heb wel naar aanleiding van het gesprek met de inwoners nog een extra gesprek ingepland met Rijswijk Wonen en met de ontwikkelaar W-Boma, om daar ook nog een nadere duiding en het beeld van de bewoners tegenover te zetten. Dat was overigens allemaal aanvullend op het beeld wat ik natuurlijk al had van de afgelopen twee jaar dat we hier mee bezig zijn geweest. Maar ik vond dat toch de moeite waard om dat nog eens extra te toetsen. En naar aanleiding van die gesprekken heb ik ook besloten: we moeten die informatie over die participatie nog een keer apart opschrijven, en uit die 529 pagina's halen. En vervolgens nog apart aan u doen toekomen. En inderdaad, dat er gebouwd ging worden, dat is iets wat we als een gegeven eigenlijk hebben beschouwd, omdat er een bouwtitel lag. Ik heb de bewoners gesproken en ook vandaag nog op de mail, waarbij ook de wens wordt uitgesproken, en de heer Van Dam heeft het over het veldje gehad, een veld waar niks op gebeurt. Maar toch is dat de grote wens van de bewoners, dat dat veld zo behouden blijft zoals die is. En dat is niet een weg die wij als meerdere colleges op zijn gegaan. Dus we hadden ervoor kunnen kiezen om die bouwtitel niet te gebruiken. Maar dit is in 2003 verkocht aan Rijswijk Wonen. Dat is al twintig jaar geleden. Voor 375 duizend euro. En sindsdien is er sprake van verschillende bouwplannen, verschillende ideeën. Een hele lange tijd is er niks gebeurd. Maar inderdaad, in de prestatieafspraken van 2018, is er sprake van veertien eengezinswoningen. Daar is over gepuzzeld. Dat was niet wat op dat moment financieel opportuun was. Eén van de redenen. En is er uiteindelijk 34 meergezinswoningen gekomen, zoals dat dan in jargon heet. Ik ga even terug naar de inspraak van de inwoners. Ik heb daarop gereflecteerd naar de heer Dolmans. Maar dan ook een antwoord. Het begon natuurlijk bij de heer Braam, die die vragen stelde. Lokaal maatwerk, ten aanzien van dit gebouw. Wat is lokaal maatwerk? 25 procent van de totaal aan de verhuringen in het sociaal gebied, dat is voor dit gebouw in orde. Om het zo te zeggen. De toewijzingen van bewoners, die gaan via het Woningnet-systeem. Maar dat gaat ook met dat lokaal maatwerk van toepassing. Eens even kijken. Het pannaveldje daar. Daar nog dan heel kort op te reflecteren. Dat is ook bij Rijswijk Wonen wel een steentje in de schoen, zou je kunnen zeggen. Misschien wel een hele grote steen. Omdat dat, als je nu gewoon naar het resultaat kijkt, heel frustrerend is. Ook als je ziet waar het mee begonnen is. En ook die verbeeldingen ziet u in de bijlage, en dat is door een aantal redenen uiteindelijk niet meer van de grond gekomen. En dat heeft meerdere oorzaken. En nog de minste eigenlijk de financiën van de kant van Rijswijk Wonen. Want de intentie was om daar iets leuks van te maken. Er is niet voor niks ook geld uitgetrokken voor zo'n participatieproces. Maar het was heel moeilijk om er toch iets van te vinden waar iedereen draagvlak voor had. En vervolgens lag het ontwerp er, of delen daarvan, en hebben wij ernaar gekeken, de gemeente en bijvoorbeeld naar de speeltoestellen of naar andere zaken. Hebben wij geconcludeerd: Ja, ook al is het tijdelijk, het moet wel veilig zijn. En toen schoten eigenlijk de kosten omhoog. Omdat als je permanent een speeltuin wil aanleggen, dat zijn andere kosten dan tijdelijk iets. En ik denk dat we daar echt van moeten leren bij andere momenten, dat we zo iets organiseren voor de tijdelijkheid. Dat kan ook heel duur zijn. En nou, toen was het proces zodanig gevorderd dat er wel nog een aantal ideeën zoals die moestuin inderdaad en het pannaveldje. Nou, dat is als je het oorspronkelijke plan ziet heel teleurstellend. Dat ben ik helemaal met u eens. Bomen, GroenLinks. Daar hebben we het eerder over gehad en dat is ook aan u teruggekoppeld. Er is sprake van twee, drie, bomen die gerooid worden. Die staan ook ergens op een kaartje in die 529 pagina's meen ik. Maar betekent in ieder geval, en dat is ook een antwoord op de heer Van Dam, dat die bomenrij tussen ... Nou, ik ga de straten ... Petronella Voûtestraat, huizenrij en het veldje, dat die bomenrij in ieder geval langs de zijkant gewoon blijft staan zoals die is. En die drie andere bomen die moeten worden gecompenseerd, en die staan vooral in ieder geval twee aan de ingang waar de parkeerplaats is. Een parkeerplaats, overigens, die gemaakt was voor de school. Even kijken. Vertrouwen terugwinnen. Ik heb dat in het forum ook gezegd. Ja, als er überhaupt nog behoefte is aan een participatie. Maar Rijswijk Wonen is daar in ieder geval wel toe bereid. En met name ook W-Boma. Om de huidige openbare inrichting, of de openbare inrichting die dan gaat ontstaan, om dat met bewoners te gaan vormgeven. En hopelijk dat op die manier wel een vorm van vertrouwen nog ontstaat. Maar het zou het mooiste zijn als uiteindelijk deze redenering of dit project is gerealiseerd, en blijkt dat het toch gewoon ook

een mooi project is, wat een bijdrage levert aan de wijk. En ik begrijp de zorgen heel goed. De zorgen die zijn herhaald, die ook grotendeels in de vragen staan, die in de nota van antwoord staan. Ik vind dat die zorgvuldig zijn beantwoord. Bijvoorbeeld ten aanzien van de bezonning. Er zijn grote twijfels bij inwoners over die bezonning. Er wordt geen rekening gehouden met de seizoenen. Dat wordt er wel. Dat zit gewoon in die onderzoeken. Maar ik begrijp nog steeds, nogmaals, heel goed dat die zorgen er zijn. Maar bijvoorbeeld het gebouw is vier meter, betekent niet dat de appartementencomplex continu in de vier meter schaduw zit. Sterker nog, het staat veertig meter zit daartussen, en het appartementencomplex heeft eigenlijk maar ongelooflijk weinig nadeel van een schaduw. En dat staat gespecificeerd in de voorliggende stukken. En ik denk ook gezien de tijd dat ik daarmee in ieder geval de eerste termijn heb gehad. Voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, wethouder Van de Laar. De heer Van Malsen, wilt u reageren op de motie?

Wethouder de heer Van Malsen: Ja, dank voorzitter. Mijn collega heeft het voor een deel al gedaan, dus dat stuk kan ik overslaan over lokaal maatwerk. 25 procent van alle verhuringen sociaal mogen wij toewijzen aan lokaal maatwerk, en er zit onder andere een regel in om dat aan Rijswijkse inwoners toe te wijzen. Dus dat gebeurt ook in dit complex. Daar komen wel wat wijzigingen over aan. Nu ik dan toch aan het woord ben. De wijziging van de Huisvestingswet, die is vandaag door de Kamer gekomen. Wet Betaalbare huur. De wet Versterking regie op de volkshuisvesting. Dat zijn allemaal aanpassingen die mogelijk zullen zijn aan de huisvestingsverordening. En dat is allemaal onderdeel van spoor 1B, waar we het wel eens over gehad hebben. Waar we in de regio ook over aan het spreken zijn. We hebben dat vorige week nog besproken toevallig aan de bestuurlijke tafel Wonen, en daar ook de afspraak gemaakt dat we vanuit dat bestuurlijke regionale overleg een memo zullen voorbereiden en zullen delen met de gemeenteraden over de planning van die wijzigingen. Maar goed, dat is meer in het algemeen. Dank, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, wethouder Van Malsen. Ik kijk naar uw raad. Is er behoefte aan een tweede termijn? Mijnheer Braam, Beter Voor Rijswijk.

De heer Braam (BvR): Voorzitter. Dank u wel voor de beantwoording in eerste termijn en uiteraard ook voor de toezegging dat 25 procent van de woningen in ieder geval toegewezen gaat worden aan inwoners van de gemeente Rijswijk. Dus dat is positief. Dus daarmee kan wat ons betreft de motie in ieder geval worden ingetrokken. Dat is dan niet meer nodig. Nog wel heel even de inspraak. Er zijn inderdaad een aantal zaken genoemd die keurig zijn uitgelegd in het raadsvoorstel. Als het gaat onder andere over die bezonning, daar is wellicht de inspreker wat op doorgeschooten. Maar blijft wel voor Beter Voor Rijswijk overeind staan dat de inbreng van de bewoners beter had gekund, als ook de gemeente Rijswijk samen met Rijswijk Wonen dat beter had gefaciliteerd. Dat zonder meer. Het moet ons wel van het hart dat al heel lang, ook nog uit de tijd dat Armand daar heeft gezeten, al duidelijk was dat Rijswijk Wonen daar ooit met een plan zou komen voor woningen. Dus dat stond in ieder geval als een paal boven water. Dus de omwonenden hadden allang kunnen weten dat de wijziging van de bestemming zou komen. Voorzitter, daar wil Beter Voor Rijswijk het bij laten. Uiteraard zullen wij akkoord gaan met het voorstel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Braam. Dus u geeft aan de motie Lokaal maatwerk Godfried Bomansstraat in te trekken. Dan kijk ik naar de raad. Mevrouw Van Maarseveen van GroenLinks.

Mevrouw Van Maarseveen (GL): Dank u wel, voorzitter. Ik heb nog geen antwoord gekregen van de wethouder over hoe de twee tot drie bomen die gerooid worden, gecompenseerd gaan worden. En we hadden begrepen dat Rijswijk Wonen gaat toezien op het feit dat de andere bomen niet beschadigd worden. En nou ja, we horen nog graag van de wethouder hoe hij die naleving daarvan vanuit de gemeente voor zich ziet.

De voorzitter: Ja. Dank u wel, mevrouw Maarseveen. Even kijken. Ik zag dat dacht ik mijnheer Van Dam van Wij. Rijswijk.

De heer Van Dam (WIJ.): Dank, voorzitter. Ik hoor in de eerste termijn gezegd worden dat we blij zijn met het plan, want het past binnen het beleid, het past bij de uitvoeringskaders van andere beleidsstukken, en het past bij heel veel meer andere dingen dan die we met zijn allen hebben besloten. Alleen ja, ik mis daar toch een beetje de betrokkenheid bij de wijk. Want als op dat stukje op dat grasveld gaat staan tussen al die woningen, en daarbij haak ik dus eigenlijk volledig aan bij de woorden van de heer El Majjaoui, dan is het gewoon een heel klein postzegeltje waar gewoon heel veel is gebeurd in een hele lange tijd. Waar de bewoners heel veel mee te doen hebben. En ik denk dat deze discussie inderdaad niet vertegenwoordigt wat daar nou eigenlijk echt nodig is. En ik vind dat jammer. Ik vind dat die bewoners meer verdienen. Ja. Dan ingaand op de inhoud, dat laatste stukje over die bomen. Ik hoorde net mijn collega van GroenLinks weer zeggen: die bomen worden gerooid. Al staan ze niet in het rijtje bij de Petronella Voûtestraat. Ook de woningen in de hoek in de buurt van de parkeerplaats zijn belangrijk. Voor de inwoners die aan die kant wonen, voor de privacy. Want ja, er wordt een woning, er wordt een heel wooncomplex op twintig meter van de achtertuinen van deze mensen geplaatst. En ook die bomen zijn daarvoor belangrijk. Het is echt zonde dat die ook weggaan. Ik had het toch echt anders gehoopt. Maar ik merk aan de raad dat het er eigenlijk al door is, en dat is toch zonde. Zeker voor de inzet van alle inwoners die hier vanavond hebben gesproken, maar ook die meekijken.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Dam. Ik zie een hand van mijnheer Weterings volgens mij. Mijnheer Oelen staat ervoor. Mijnheer Weterings.

De heer Weterings (RB): Voorzitter. Ik sluit me aan bij de vorige spreker. En ik wil nog even aan de heer Van de Laar vragen, de toezeggingen die hij heeft gedaan voor de vergadering nog met wat antwoorden te komen, waarom hij dat niet heeft gedaan. En wat hij daar zelf van vindt. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Weterings. Ik zie geen handen meer. Ik ga naar de wethouder voor beantwoording van de gestelde vragen in het tweede termijn. Aan u het woord, wethouder Van de Laar.

Wethouder de heer Van de Laar: Ja, dank u wel. Ik zal vooral de vragen ... We hebben vandaag die toezeggingen nog, en daar zal ik dan even op reflecteren waar dat dan in uw beleving ook fout is gegaan. Maar dat doe ik niet hier in de raad, maar achteraf, waar ik die toezegging heb gedaan en wat u dan vooraf opgestuurd had moeten krijgen. Maar ik heb ik hoop wel dat ik vanavond die vragen voor u heb beantwoord. Ten aanzien van de compensatie moet ik u schriftelijk doen toekomen hoe dat dan ... Want u vraagt om heel concreet aan te geven waar die gecompenseerd worden. Dat kan ik op dit moment niet doen. Ik zou er wel een aantal dingen over willen zeggen, maar laat ik dat bewaren voor de schriftelijke beantwoording. En dan neem ik daar ook in gelijk mee wat de bouwer dan gaat doen om die bomen niet te beschadigen. En dan laatste opmerking ten aanzien van die bomen. In ieder geval twee bomen die gerooid moeten worden en gecompenseerd zullen worden. Die staan juist op het punt waar de afstand tussen de gebouw veertig meter is, en niet twintig meter. Maar dat is een detail. Voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, wethouder Van de Laar. Volgens mij kunnen we overgaan tot stemming over het raadsvoorstel. Er is voldoende gedebatteerd met elkaar. Ik stel voor dat in stemming wordt gebracht het raadsvoorstel vaststelling bestemmingsplan Godfried Bomansstraat.

De voorzitter: Mevrouw Kames heeft zich inmiddels afgemeld.

De voorzitter: **Met twintig stemmen voor en negen tegen is het raadsvoorstel aangenomen.** Dan, beste raadsleden, dan wil ik u een voorstel aan u doen. Ik ben het vergeten bij de vaststelling van de agenda. Ik wil voorstellen om het agendapunt wat geagendeerd is als raadsvoorstel The Orchard, nummer 27, om die naar

voren te halen. Want er zit een bepaalde deadline aan en een belang bij om dit onderwerp vandaag, vanavond nog, te bespreken. Kunt u daarmee instemmen? Ja. U stemt ermee in. Prima.

21. Raadsvoorstel The Orchard (RV 23-056)

De voorzitter: Dan gaan we naar het raadsvoorstel The Orchard.

De voorzitter: Mijnheer Oelen van de VVD.

De heer Oelen (VVD): Zeker. Dank, voorzitter. Kort en goed. Dit is een raadsvoorstel wat natuurlijk aan het eind alleen maar verliezers kan hebben. Want zeggen we nee, dan ligt er de komende jaren een stuk grond braak. Niet alleen erg lelijk, maar het lost ook de woningopgave die we hier in Rijswijk hebben niet op. Zeggen we ja, is het ook lelijk. Ik heb helemaal niets tegen ondernemers, noch tegen geld verdienen. Daarvoor ben ik natuurlijk goed fatsoenlijk VVD'er. Maar het voelt natuurlijk wel wat ongemakkelijk om juist internationaal werkende projectontwikkelaars te moeten gaan ondersteunen, omdat specifiek deze businesscase hier in ons mooie Rijswijk niet rondkrijgen. En natuurlijk hebben wij ook begrip voor veranderende marktomstandigheden. Hebben we goede notie genomen van financiële en juridische analyses, waarin ook wordt gezegd: ja, het kan echt niet anders, en het heeft geen precedentwerking. En nee, er is geen sprake van staatssteun. Maar als je het dan hebt over een hoofd en een buikgevoel, dan kan je hoofd ja zeggen. Maar de buik borrelt dan toch wel op een hele vervelende manier. Het gevoel, het voelt gewoon niet echt lekker. Maar goed, het hoofd moet het dan ook maar weer een klein beetje winnen. En om dat geborrel maar een klein beetje te dempen, ligt er een amendement voor wat ik samen met GroenLinks en ChristenUnie heb ingediend. Waarin we toch een soort van tegenprestatie vragen of er inschrijven ten behoeve van de hele stad. De ontwikkelaar gaat na de realisatie van het object ... Ik hoor mezelf niet eens meer door het geklets van de anderen, voorzitter.

De voorzitter: Ik wil de aanwezigen om stilte vragen en elkaar goed te luisteren. Mijnheer Oelen.

De heer Oelen (VVD): Dank u. Om dat geborrel toch maar een klein beetje te dempen ligt er een amendement voor waarin we toch een soort van tegenprestatie ten behoeve van de hele stad willen gaan krijgen. Dat is eigenlijk tweeledig. De ontwikkelaar gaat na de realisatie van het object zelf de plint exporteren. En dat maakt dat één van die winkels uit dat object ook gedurende substantiële periode ten behoeve van de stad beschikbaar gesteld zou kunnen worden als een maatschappelijke functie. En tevens vraagt het amendement om inzet van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt tijdens de bouw. Social return of investment. En het amendement, en ik verwijs ervoor naar de stukken, voorzitter. Je kunt het allemaal lezen. Maak deze tegenprestaties voorwaardelijk. Wat ons betreft voor de verlening van de subsidie. Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Oelen. Dan geef ik het woord aan mevrouw Maarseveen van GroenLinks.

Mevrouw Van Maarseveen (GL): Ja, dank u wel voorzitter. De bijdrage van 1.8 miljoen aan de projectontwikkelaar van The Orchard brengt een dilemma voor GroenLinks. De projectontwikkelaar vraagt de gemeente deze bijdrage om het project Orchard doorgang te laten vinden. Alle precieze omstandigheden zijn al door collega Oelen van VVD mooi uitgelegd. Dus dat ga ik niet nog een keer herhalen. Maar het moge duidelijk zijn. 1.8 miljoen is een gigantisch bedrag. En we begrijpen ook dat dit bedrag nodig is om het project doorgang te laten vinden. Maar hetzelfde als bij de collega van de VVD, wij krijgen daar enorme buikpijn van. Het voelt heel vreemd om zo'n bedrag over te maken aan een projectontwikkelaar die jarenlang veel geld heeft verdiend. Daarom hebben we ook inderdaad samen met VVD het amendement ingediend. Ga ik niet ook nog een keer herhalen want dat heeft collega Oelen ook al goed uitgelegd.

De voorzitter: Mijn complimenten voor u, mevrouw van Maarseveen.

Mevrouw Van Maarseveen (GL): We hebben nog wel een tweetal vragen. We willen ... Daarnaast gaan we ervanuit dat zodra de projectontwikkelaar toch winst maakt, hij dit aanwendt om het bedrag van 1.8 miljoen terug te betalen aan de gemeente. Een bericht van die strekking hoorden we vorige week van de betrokken ambtenaren. En we horen graag van de wethouder de details van deze regeling en een formele bevestiging daarvan. En tenslotte begrepen we van dezelfde ambtenaren dat de gemeente in dit verband een risicoanalyse heeft gemaakt van alle lopende bouwprojecten, en we hoorden dat de situatie rond The Orchard uitzonderlijk was. En ik zou ook vanavond graag een bevestiging van de wethouder krijgen dat het inderdaad een unieke situatie is. En dat we niet binnenkort weer de portemonnee moeten trekken voor een andere projectontwikkelaar. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Maarseveen. Dan geef ik het woord aan mevrouw Van Nunen van de Partij van de Arbeid. Of mijnheer Van der Veer van de Partij van de Arbeid.

De heer Van der Veer (PvdA): Dank u wel, voorzitter. U begrijpt dat dit raadsvoorstel voor de fractie van de Partij van de Arbeid erg moeilijk en als een zure appel op de maag ligt, en de nodige discussie inmiddels heeft opgeleverd. Er blijken kennelijk niet genoeg appeltjes, lees munten, aan de bomen van de boomgaard The Orchard te hangen, waardoor er een beroep gedaan wordt op een extra financiële bijdrage om alsnog na de bouw te gaan oogsten. U vraagt in het voorstel om een extra eenmalige gemeentelijke financiële bijdrage van 1,8 miljoen ruim, om het plan los te trekken en dit gefaseerd vanuit de parkeergelden te halen van 2023 tot 2026. We zijn als Rijswijk een traject ingegaan van de herontwikkeling van winkelcentrum in de Boogaard naar een nieuw vitaal Boogaard stadscentrum waar wonen, werken, winkelen en ontmoeten centraal komt te liggen. Deze plannen zouden de oplossing zijn voor de jaren van leegstand in het winkelcentrum, dus goed voor de winkeliers en ondernemers. Een flinke bijdrage leveren aan het tekort aan woningen in de midden en duurdere huur en de koop in Nederland en onze Haagse regio. Een flinke bijdrage leveren aan het vestigingsklimaat voor Rijswijk. Mooie plannen liggen op tafel. Maar de huidige situatie vraagt dus om extra inzet vanuit de gemeente. Dan blijft de vraag van de Partij van de Arbeid: is het reëel om Rijswijks gemeenschapsgeld in dit plan te stoppen en te ondersteunen, om dit plan dus uit de brand te helpen? Om hier een goede afweging in te kunnen maken heeft de fractie de volgende vragen. Wat betekent dit voorstel voor het ingezette beleid en de investeringen op de verschillende domeinen? Kan ons voorgenomen beleid voor onze inwoners voor onze stad gewoon door blijven gaan? Want wij willen niet als Partij van de Arbeid dat ons voorgenomen beleid hieronder te lijden krijgt. Lopen wij als gemeente geen risico dat straks nog meer ontwikkelaars met dezelfde vraag komen? Wethouder, bent u bereid om met de projectontwikkelaar in overleg te gaan om te komen tot een hoger percentage social return on investment? Want u begrijpt, voor de PvdA is dat heel erg belangrijk. En als we zouden instemmen met de financiële bijdrage, is het dan mogelijk om dit in zeven gelijkwaardige tracés uit te keren en dat bijvoorbeeld te doen starten vanaf 2024, waardoor het te verwachten tekort over 2023 niet nog meer oploopt? Even kijken, voorzitter. We maken als gemeente de financiering mogelijk van ruim 1,8 miljoen. We maken met de financiering van deze 1,8 miljoen mogelijk dat de projectontwikkelaar na oplevering winst uit dit project opstrijkt met behulp van gemeenschapsgeld. Hoe kijkt de wethouder, dit college, eigenlijk aan tegen dit gegeven? En dat betekent dus, voorzitter, dat de businesscase van dit commerciële project voor de Partij van de Arbeid eigenlijk alleen maar te steunen is als na oplevering de inwoners van Rijswijk er zichtbaar iets voor terugkrijgen. In een behoorlijk aantal jaren. Bijvoorbeeld wat omschreven is in het amendement van onder andere VVD. Even kijken. En dit was het voor het eerste termijn, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Van der Veer. Ik kijk naar uw raad. Mijnheer Dolmans van D66.

De heer Dolmans (D66): Dus één hele concrete vraag aan het college. Het amendement van VVD en andere partijen wat betreft het stuk social return steunen we dat van harte, maar het stuk maatschappelijke invulling van de plint, daar heb ik vraagtekens bij. Want dat ondergraaft denk ik het verdienvermogen van de desbetreffende projectontwikkelaar. En dan zijn we weer terug bij af. Want als hij geen winst kan maken, dan gaat hij het project niet doen. Ik vraag aan de wethouder om daar even op te reflecteren. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Dolmans. Mevrouw Koegler van Rijswijks Belang.

Mevrouw Koegler Böhm (RB): Ja, dank u wel voorzitter. Nou, ik heb geen buikpijn gelukkig. Dus dat scheelt. Misschien wel hier en daar een kleine herhaling van zetten. Maar we hebben ook wel de behoefte om ons politiek uit te spreken over dit raadsvoorstel. Daar hebben we nog geen gelegenheid voor gehad. Laten we in ieder geval vooropstellen dat wij het belang zien van de doorontwikkeling van de Boogaard en daarmee ook The Orchard. Er is al veel geld geïnvesteerd, de vergunningen zijn onherroepelijk afgegeven. En de intentie was om de Boogaard echt een flinke boost te geven. En daar zijn wij natuurlijk ook een voorstander van. We zien ook het grote woningtekort. Tegelijkertijd hebben we ook wel sterke twijfels bij de rol van de gemeente om die rol van medefinancier op zich te nemen. Enerzijds heeft dat te maken met: hoe zit het nou eigenlijk met het ondernemingsrisico? We hebben hier te maken met grote ontwikkelaars, een aannemer, en een projecteigenaar. Als wij daar een onderzoek naar doen, zien we een heleboel projecten die zij onder zich hebben die de afgelopen jaren zijn opgeleverd, maar ook die nog de komende jaren staan op te leveren. En niet alleen het ontwikkelen van vastgoed, maar ook het verhuren van vastgoed behoort tot hun portefeuilles. Nou ja, ik hoef de wethouder waarschijnlijk niet te vertellen dat die markt ook grote winst heeft gekend de afgelopen jaren. En als we dan kijken naar de gemeentebegroting, waar we toch ook aardig verlies leiden, dan denken wij: ja, moeten wij dan met ons gemeentegeld, onze gemeentefinanciën, moeten wij daar dan die vastgoedontwikkelaars en de projectontwikkelaars mee tegemoet komen voor die 1,8 miljoen? En is het echt zo, drie procent verlies staat in raadsvoorstel. Tegelijkertijd is er al twintig miljoen geïnvesteerd. En dan vraag je je af op het vermogen van de ontwikkelaars of die twintig miljoen dan echt resulteert in dat ze die drie procent niet accepteren en die twintig miljoen weggooien, of dat het gewoon een kwestie is van: we gaan het eens bij de gemeente vragen. In Den Haag is het ook gelukt. Laten we kijken hoever Rijswijk met ons mee wil buigen. Ja. En daar passen wij toch wel een beetje voor. Dus wij zouden graag nog wel een reflectie van de wethouder daarop horen, hoe we dat moeten zien. Maar ook: hoe gaan wij onze inwoners nou uitleggen dat wij 1,8 miljoen aan een vastgoedontwikkelaar gaan geven? Hoe leggen wij dat uit als wij onze achterban op de straat tegenkomen? Naar ... Ik ben bijna klaar. De precedentenwerking, daar is genoeg over gezegd. Daar sluit ik aan bij de vragen. Over de parkeervoorziening zal ik niet te veel zeggen, maar ik vraag me wel hardop af, en dat doe ik dan ook naar de raad. Is de auto dan weer een melkkoe? Volgens mij hebben we al vaker over gesproken in het verleden. En tenslotte, voorzitter. In het raadsvoorstel wordt aangegeven waarom alternatieven als vertragen en een andere invulling aan het terrein niet mogelijk zouden zijn. Als we kijken naar de afgelopen week, is dat een heel kort tijdsbestek. En wij vragen ons echt af: hoe reëel is dat onderzocht? En waarom zou bijvoorbeeld een pop-up winkelstraat of iets dergelijks niet kunnen? En dan hebben we nog een vraag aan de VVD voor de indiener van het amendement. Misschien kan dat in het tweede termijn. Want als wij geld gaan investeren en wij vragen daar een tegenprestatie voor als gemeente door geen huurpenningen te betalen, hoe gaan we dat dan boekhoudkundig verantwoorden?

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Koegler. Ik kijk even naar mijnheer Braam, Beter Voor Rijswijk. Aan u het woord.

De heer Braam (BvR): Ja. Ik kan het redelijk kort houden. Ik volg de lijn van de VVD. Er is maar één punt wat ik niet volg. Daar zijn ze niet over begonnen, maar is toch wel een aandachtspunt. Dat is nog een makkelijke onttrekking vanuit de parkeerreserve. Het had heel logisch geweest dat gewoon een onttrekking uit de algemene reserve zou worden gedaan. Ik zie feitelijk in het hele voorstel geen enkele reden om de

parkeerreserve te gebruiken om dus deze businesscase rond te breien. Ik ga dan niet ... We gaan als Beter Voor Rijswijk er niet voorliggen, maar we vinden het een hele vreemde oplossing.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Braam. Mijnheer Van Dam, Wij. Rijswijk.

De heer Van Dam (WIJ.): Ja, dank je. Ik denk dat mevrouw Koegler de spijker echt net op zijn kop heeft geslagen. We hebben te maken met een markt die de afgelopen jaren ontegenwoordig veel heeft verdiend, bijna ten koste van alle inwoners, want een huis was niet meer betaalbaar, een huurwoning was ook niet meer betaalbaar. En het op het moment dat die markt net omslaat en het voor de andere kant net wat moeilijker wordt door kostenstijgingen waar zij te maken mee krijgen, is meteen het moment dat ze bij ons aan de deurbel hangen om voor 1,8 miljoen te vragen. En dat is nou net op het moment waarop wij als gemeente er financieel helemaal niet goed voorstaan. Dat zorgt er wel voor dat als wij zo'n voorstel krijgen, dat ik denk dat we er heel goed naar moeten kijken waarom we zoiets gaan doen. En daar ook de tijd voor nodig zouden moeten hebben. En in die korte termijn die we daarvoor hebben gekregen heb ik toch geprobeerd om een paar vragen te stellen die mij opvielen? De heer Braam noemt hem net al. De parkeerreserve. Waarom zouden we nou als Rijswijk de gelden halen uit die parkeerreserve? Want daar is hij echt helemaal niet voor bedoeld. En ik vind de beantwoording niet terug in de stukken. Dus daar zou ik graag nog reflectie op willen hebben van het college. Dan die precedentwerking die ook al is benoemd. Ja. Er wordt hier zo overheen gestapt. Maar ik ben toch niet overtuigd dat dat niet straks weer gaat gebeuren. Want er wordt nu gezegd: ja, het is een uniek geval want hij staat al bijna in de steigers. Ja, we gaan straks heel veel woningbouwprojecten bij ons in de steigers staan, dus dat maakt het niet uniek. En ik zou toch even willen horen waarom we nou echt niet denken dat al die andere woningbouwprojecten niet precies hetzelfde gaan doen op het moment dat ze bezig zijn. Want die beargumentering is wel vrij makkelijk om te maken. Dan ben ik in ieder geval wel blij met het amendement dat door de VVD wordt ingediend. Want ja, ik had ook de vraag: waarom kunnen wij dan niet hierop meeliften en kunnen we niet iets eruit halen? Als we toch een cadeau geven van 1,8 miljoen. Dan lijkt het me goed dat wij dan ook iets krijgen. Dus de steun heeft u. Maar ik wil toch afsluiten met het gezegd hebbende hier dat het allemaal wel erg snel moet, en dat ik eigenlijk van mening ben dat om 1,8 miljoen uit te geven, dat je echt meer tijd nodig hebt om daar goed naar te kijken. En dat hebben we in dit proces totaal niet gehad. Sterker nog, ik zat net met mijn fractie zat ik nog voor deze vergadering haastig door de stukken te speuren naar wat we dan wel niet allemaal doen. En ik vind dat geen goed proces om die 1,8 miljoen in één keer uit te geven. Dus puur op basis eigenlijk daarvan al zou ik zeggen: je kan nu niet eens akkoord gaan met deze 1,8 miljoen en dat zullen wij ook niet gaan doen.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Dam. Kijk ik naar mijnheer Van Enk van het CDA.

De heer Van Enk (CDA): Voorzitter. Om te beginnen. Ik sluit mij aan bij het betoog van mevrouw Koegler en het betoog van de heer Van Dam. We praten hier over het A.D. Capital Group, gevestigd in Singapore, en met een waarde van 2,5 miljard dollar. En we hebben het hier over een gemeente Rijswijk die ... Wat is de stand van de reserve? 25 miljoen of zo? En nog omlaaggaat. Voorzitter. Dat is niet meer een slecht gevoel. Dat is gewoon je verstand gebruiken. We zijn hier de onderliggende partij, en we moeten vanavond iets beslissen. En ik hoor u nog zeggen, voorzitter: er is een deadline, dus we moeten dat nu behandelen. Het klinkt inderdaad heel erg als een mes op de keel. En dat klinkt dus helemaal niet goed. En dat klinkt eigenlijk al bijna niet goed als je begint te praten over The Orchard in plaats van de Boogaard. Dan voel je al aan: we zijn met grote partijen bezig, die een andere blik hebben op ons centrum in Rijswijk. En dan wil ik het college toch voorhouden dat het vorige college, om te investeren in honderd woningen in een middenhuur, en die vijftien jaar lang ook die middenhuur te garanderen, dat Rijswijk zelf de lead had genomen. En dat wij om te voorkomen bijvoorbeeld het risico op staatssteun, dat daar een ingenieuze constructie voor is bedacht, waardoor we én aan het stuur zitten bij het beheer van die woningen, én tegelijkertijd geen staatssteun plegen. En toen zaten we in de lead. En we zouden die investering die we daar hebben gedaan, en nog steeds renderend is, dan zouden we de baten ook van gebruiken om opnieuw dat soort investeringen te doen voor

het maatschappelijk nut en welzijn. Maar daar heb ik dit college tot nu toe niet op kunnen betrappen. Ondanks het feit dat er 3200 belangstellenden waren voor die honderd woningen. Geen enkel initiatief. En dan snap ik, natuurlijk zijn we druk met al die bouwlocaties. Maar we trekken hier volgens mij vanavond aan het verkeerde eind. En ik kan ook, net als een aantal andere sprekers, de Rijswijkse burger niet gaan uitleggen. Of het nou uit de parkeerreserve komt of uit de algemene reserve. Dat zijn allemaal maar babbeltjes. Het gaat erom dat de burger dit moet gaan ophoesten. En dat is een materieel bedrag, en ik kan dat niet uitleggen. Dus ik ben benieuwd naar de antwoorden op de vragen die zijn gesteld hierover.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Enk. Dan geef ik het woord aan mevrouw Harmsen van de ChristenUnie.

Mevrouw Harmsen (CU): Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Er zijn al heel veel hele goede vragen gesteld over of het een eendagsvlieg is, deze garantiestelling. Die hoef ik niet te herhalen. Ik was aangenaam verrast door het amendementvoorstel van VVD, de heer Oelen, voor een maatschappelijke functie in The Orchard als een soort van tegenprestatie. ChristenUnie wil eigenlijk in iedere buurt wel een buurtkamer hebben, en dat bouwt het sociaal kapitaal op van de Boogaardsbuurt. Dus daar zijn we heel erg blij mee. Daarom dienen we mede dit amendement in. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Harmsen. Dan geef ik het woord als laatste mijnheer El Majjaoui.

De heer El Majjaoui (PG&R): Voorzitter, dank u wel voor het woord. Dat verzoek kwam binnen. De eerste indruk die mijn fractie had is: dit is toch een soort verkapte vorm van staatssteun. Dus dat is wat bij ons als eerste opkwam. Staatssteun aan een projectontwikkelaar, of een organisatie die een winsttoegmerk heeft. Wat ook de voorgaande collega's hebben aangegeven, over het kapitaal die deze projectontwikkelaar bezit. Het gaat om 1,8 miljoen. Het doet er niet toe wat mijn collega's hier aangeven, of het nou uit de parkeerreserve komt of uit de algemene middelen. Het is belastinggeld van onze inwoners. En de gemeente, dat is dan de vraag, moet de gemeente zich inmengen met commerciële activiteiten? En het is ook een heel belangrijk project ...

De voorzitter: Mijnheer El Majjaoui, wilt u echt tot uw kernpunt komen? Want het is echt al over twee minuten is het elf uur. En dan ga ik een voorstel doen aan uw raad.

De heer El Majjaoui (PG&R): De eerste vraag behelst: mag de gemeente hiermee inmengen? En de tweede vraag is: is ook onderzocht of het project iets bijgesteld kan worden, of er mogelijkheden zijn om de zaken te laten varen zodat zij vanuit de bezuinigingsperspectief het project kunnen voortzetten? En de derde vraag is: welke garantie heeft de projectontwikkelaar gegeven om te zeggen: het blijft bij 1,8 miljoen. Of is er mogelijk een afbreukrisico straks dat het meer gaat worden? Wat mijn collega's net hebben aangegeven, wie gaat ons helpen als wij omvallen? Want we zitten ook met een behoorlijk tekort. Gaat onze projectontwikkelaar ook ons bijstaan, of wordt het artikel 12? En de laatste vraag is aan de wethouder. Het amendement van de VVD. Excuses. Kunnen wij die steunen? Is dat juridisch verantwoord? Want dat is een maatschappelijke activiteit die daar gaat plaatsvinden. Hoe verhoudt zich dat met het commerciële item straks in de toekomst? Juridisch, en is dat Europese aanbesteding verantwoord? Graag hier antwoord op zodat wij een keuze kunnen maken of wij het amendement zullen steunen. Ja of nee. Dank.

De voorzitter: Dank u wel. Dank u wel voor het de eerste termijn. Het is 22 uur 59. En in uw reglement van orde staat in hoofdstuk 3, artikel 11, lid 2. De vergaderingen worden in principe uiterlijk om 0:00 uur beëindigd. Om 23 uur overlegt de voorzitter of afronding binnen een redelijke tijd kan plaatsvinden, of dat een schorsing plaatsvindt tot de daaropvolgende raadsvergadering of tot de eerder vastgestelde reserve-avond. Ik stel vast, het is nu elf uur. En we zijn nog in de eerste termijn van dit voorstel en we hebben nog een aantal, zes, bespreekpunten. Dit gaat absoluut niet lukken om deze avond de raadsvergadering zes bespreekpunten

nog verder af te ronden. Dus ik wil voorstellen dat de heer Van de Laar reageert op de gestelde vragen, op het amendement. En dat ik dan even kort ga schorsen en met u even ga overleggen hoeveel punten we dan nog gaan bespreken. Ja? Nee, dit voorstel gaan we uiteraard afronden. Maar ik wil nadat dit raadsvoorstel daarover is beslist, even de vergadering schorsen en dan kijken hoeveel besprekpunten we nog kunnen doen. Want ook onze medewerkers moeten ook ... En u moet morgen ook naar uw werk denk ik. En we moeten wel ordentelijk besluiten nemen en geen fouten te maken. Dus mijnheer Van de Laar, ik geef u het woord om te reageren op het amendement en de gestelde vragen.

Wethouder de heer Van de Laar: Voorzitter, dank u wel. En dank voor uw vragen. Het gaat hier om een grote fundamentele vraag over de marktordening en de manier waarop we het in Nederland hebben geregeld tussen de verhouding tussen markt en overheid. En daar is het zo dat de markt bouwt en de overheid geeft regels en kaders, maar gaat niet met eigen geld investeren. We zijn daar overigens al een beetje van afgeweken, zoals de heer Van Enk terecht zegt, bij het Woonfonds. Waar we met eigen geld wel risicodragend zijn gaan participeren, maar binnen zeer gestelde kaders ten aanzien van het Woonfonds. Dat gaat over heel andere bedragen overigens dan het hierover gaat. Dat heeft u allemaal kunnen lezen in het voorstel. En dan zijn er goede tijden en dan zijn er slechte tijden. In goede tijden wordt er veel verdiend door de markt. En dan is er nooit een projectontwikkelaar die zegt: wil je van mij 1,8 miljoen euro? We zijn zo blij met je. En nu in slechte tijden is omgekeerd wel het geval. En dat leidt, zoals meerdere mensen al heel goed hebben verwoord, tot een knoop in de maag. En waar gaat het dan om? Het gaat er nu om dat er verlies wordt gemaakt, dat er een project helemaal in de steigers staat, metaforisch dan. Om definitief door te gaan met de bouw. En dat niet zou gaan gebeuren op moment dat die onrendabele top, zoals het dan heet in jargon, niet vereffend zou worden of op één of andere manier gecompenseerd zou worden. Met in dit geval een subsidie van het Ministerie van Economische Zaken met vijftig procent cofinanciering daarop, van in dit geval waar wij voorstaan vanavond, van de gemeente Rijswijk. En dat is zeer uitzonderlijk. Het is overigens in dit soort periodes niet uitzonderlijk dat de overheid tot onorthodoxe maatregelen overgaat. In eerdere crises hebben overheden zijn ook overgegaan tot dit soort zaken, of het aankopen van parkeergarages, dat soort zaken allemaal. Maar het voelt voor ons, het is nieuw, en het is een hele bijzondere figuur voor ons. Op 15 juni geloof ik uit mijn hoofd, dat we een avond hebben gehad hoe we hiertoe zijn gekomen. Hebben ook gezien dat er andere voorbeelden zijn, ook in Den Haag bijvoorbeeld, waar die ook echt moeten puzzelen om het volgende, namelijk dat de bouw gegarandeerd wordt. En dat is waar we nu voorstaan. Dit project zou kunnen starten eigenlijk deze maand, verder gewoon doorgaan met de bouw. Of het stopt, als we dat niet doen. En dan duurt het jaren voordat er weer iets nieuws gebeurt. En dat is de keuze. Want ooit gaat er gebouwd worden. Daar ben ik van overtuigd. Het zit hier op een fantastische A-locatie. Maar we willen heel graag dat er nu gebouwd wordt. En daar zit namelijk een fantastisch plan dat helemaal ontwikkeld is als één van de eersten in ons ontwikkelkader Boogaard, wat helemaal voldoet aan de eisen die we daar hebben gesteld, waarmee extra ruimte wordt gecreëerd in de Boogaard, waar openbare ruimte, terrassen en daktuin et cetera. Maar bovenal, 509 woningen. Waarvan bij voorbaat al de helft verplicht in de middenhuur moet vallen. Maar door het nieuwe puntensysteem, als die wet wordt aangenomen, bijna zestig procent, misschien wel ietsjes meer, in die middenhuur valt. Nou, dat zijn echt hele grote aantallen. We hebben fantastische resultaten deze week ook weer behaald met de inschrijving woningen in Rijswijk Buiten. Dat zijn er maar negen, dit zijn er 509. En dat zou dit voorstel legitimeren. Dat is geheel aan u. Een aantal garanties, GroenLinks. Hoe kunnen we nou ... We willen niet dat we hier mensen geld laten verdienen, of in ieder geval dat we ... Ik heb het in het forum gezegd of in ieder geval de presentatieavond, dat we hier de vakantie naar Ibiza spekken. En we moeten dus zeker weten dat er geen winst wordt gemaakt op dit project in de afronding. En dat kunnen wij ... Hè, die afspraak hebben we, die toezegging hebben we. Wij moeten dat contractueel vastleggen. Dus dat is een vervolg, dat wij een contract maken met de ontwikkelaar, aanvullend op de anterieure overeenkomst over hoe we dit doen. Ook over betalingsritme, zeg ik naar de PvdA. Maar daar hoort ook een accountantsverklaring bij over het feit dat daar geen winst wordt gemaakt. En over de risicoanalyse heeft u één en ander gezegd. En dan de precedentwerking. Bestaat het risico ... Zei iemand. Geloof dat heer Van Dam het zei. Dat we die vraag ... Of kunnen we vermijden dat we die vraag vaker krijgen? Nee, dat is denk ik al een

gegeven. Ik heb het eerste telefoontje al gehad. Van: hè, denk ook eens aan ons. Maar die projecten zitten, en dat heb ik ook die avond proberen uit te leggen, in totaal andere fases. Dit is echt een unieke situatie omdat het al gesloopt is onder andere. En omdat het omgevingsvergunning is verleend. Et cetera. Ieder project is daarin uniek. En het is een politieke beslissing of u iedere keer geld zou willen geven. Ik zeg nee. Ik zeg: dit is een uniek geval. En het zou ook wel behulpzaam zijn als u zelf aangeeft hoe die daarin staat. Het is misschien ook niet nodig omdat er ministerie van BZK subsidie heeft aangekondigd die specifiek bedoeld is voor dit soort zaken. En wellicht dat we daar als Rijswijk voor een aantal projecten wel met het Ministerie van BZK in gesprek over gaan, om gebruik te maken van die subsidie, om ook mogelijke onrendabele toppen bij andere projecten weg te halen. Want het is op dit moment puzzelen bij bijna alle projecten, zoals ik u heb uitgelegd. Maar dat is voor dit project niet meer in vraag, om het zo te zeggen, omdat er inderdaad een deadline is dat er een contracten zijn gesloten met IRA Contour en een belegger. En dat is ... De oorspronkelijke belegger, die is al weggelopen. Die had een hoger rendement. Nu is er onder andere met de verwachting van het puntensysteem et cetera gelukkig een nieuwe belegger gevonden die het wilde overnemen. Daar zijn allemaal afspraken mee gemaakt. Dat heeft u in het raadsvoorstel kunnen zien. Er is van alles onderhandeld om het gebouw in ieder geval aan de buitenkant kwaliteit en de vergroening te behouden. Maar er zijn allerlei keuzes gemaakt om zo scherp mogelijk eigenlijk dat gebouw neer te zetten. En die belegger neemt daar dan genoeg mee, met een lager rendement, maar nog steeds een rendement. Als dat niet gegarandeerd wordt, dan zegt die belegger, ook al heeft die vijf miljard op het balans staan: nou, dan ga ik het niet financieren. En dan is het punt dus dat er niet gebouwd wordt in Rijswijk. Ik denk dat we blij kunnen zijn met een belegger die hier wil investeren, want we zien ook vandaag in het nieuws bijvoorbeeld dat een hele grote Amerikaanse belegger bijna zeventuizend woningen in Nederland wil verkopen, omdat ze die woningmarkt in Nederland niet meer zo betrouwbaar vinden, of geen genoeg rendement kunnen maken. Dan ben ik blij met een belegger die dat hier in Rijswijk wel wil doen. Even kijken. Ik ga naar de vragen over het amendement van de VVD, en dan kijk ik ook naar de PvdA ten aanzien van de social return on investment. Kan er iets gebeuren tijdens de bouw voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt? Kunnen die betrokken worden in de bouw, kunnen die een rol hebben? Kan er misschien iets met het onderwijs gebeuren, dat er lessen worden gegeven op de bouwplaats, iets dergelijks? Het antwoord is ja. Naar aanleiding van die vragen die daarover gesteld zijn, heb ik contact opgenomen onder andere met de bouwer IRA Contour. En het antwoord is ja. Dus dat is positief voor het amendement. En dan in de plint. In de basis zeg ik, waar wij vooral het geld voor vrij zouden maken is die start bouw en het realiseren van die ambities en het realiseren van die woningbouwagenda en middenhuur. Maar ik begrijp heel erg goed dat je daar toch misschien nog iets anders voor terug wil zien. En ik vind een maatschappelijke voorziening in het centrum van de Boogaard, anders nog dan de winkels en horeca die er is, best wel een goed idee. Dus ik kan daarin dat amendement ondersteunen. Als dat ... Daar zitten wel allemaal vragen bij. Hoe zit het dan met kosten? Daar zeg ik u toe dat we met het college, dat met de ontwikkelaar gaan uitzoeken en met een voorstel komen over hoe dat vormgegeven zou kunnen worden. PvdA. Heeft dit nou effect op het ingezette beleid? Dan is het een beetje technisch over de financiering hiervan. Maar de financiering gaat over de balans en niet via de exploitatiebegroting, en we hebben alle beleid in de exploitatiebegroting via de posten verdeeld. Dus zoveel geld voor sociaal domein, zoveel geld voor dat. En dat blijft gewoon zoals het is. Dus het beleid op de andere domeinen worden hier niet mee geraakt. Maar de financiële gezondheid van de gemeente wordt hier wel door geraakt. Dus onze kengetallen, daar hebben op een gegeven moment een enorme dotatie gedaan vanuit de Eneco-fondsen, en er ging onze financiële ratio's en kengetallen die schoten weer positief. En die verslechteren bij wijze van spreken ter waarde van 1,8 miljoen. Dat kunnen we nu hebben als begroting, maar we zien ook de enorme verliesvoorziening die we gehad hebben in Rijswijk Buiten. En ik ben er een beetje namens de wethouder van Financiën, dus met zijn goedkeuring zeg ik deze zaken. Maar dat is niet iets wat we vol kunnen houden of we vaker dit soort zaken kunnen doen. Dus dat ook vanuit dat financieel perspectief zeg ik: nee, dit moeten we niet vaker doen. En dat is een politiek, nogmaals, besluit. Willen we dat vaker doen, ja of nee? En het college zegt nee. Heeft het effect op ander beleid? Nee. En ten aanzien van de parkeerreserve is het zo dat we ... De redenering voort is gekomen uit: waar komt die onrendabele top vandaan? En het meest onrendabele stuk van het hele project, om het een beetje plat te slaan, komt voort uit de parkeergarage. En die komt weer voort uit de parkeernorm

die wij zelf hebben gesteld, en ten tijde van het ontwikkelkader zelfs hebben verhoogd. Ik geloof met 0,2 of 0,3 auto per woning. En die parkeergarage verdien je dus niet terug. Niet met huur, en niet met verkoop van die plekken. En nou, hoe mooi is het om met geld wat we hebben opgehaald uit het parkeren, nu ook te gebruiken voor het weghalen van die onrendabele top die voortkomt uit de parkeergarage? Nou, daar zit een inhoudelijke link. Feitelijk maakt het voor de financiën wel iets uit, namelijk als het vanuit parkeerreserve komt, kunnen we iets minder doen in die parkeerreserve, of de kapitaallasten die we voor mobiliteitstrajecten hebben, die halen we uit de parkeerreserve. Maar ik heb gezien dat daar niet echt projecten mee in gevaar komen. Dus ik vind dat als wethouder Mobiliteit een rationele beslissing. Als we het uit de algemene reserve doen, dat kan prima. Maar dan worden de kengetallen, onze financiële gezondheid, iets harder geraakt. En dat komt omdat de reserve, die wordt niet in dezelfde mate meegenomen als de parkeerreserve, die is al gelabeld namelijk aan mobiliteitsuitgaven en gaat dan niet even ... Telt in de berekening van de ratio niet even zwaar als de algemene reserve. Maar dat is een keuze aan u. Ik stel ook als wethouder Mobiliteit voor om het uit de parkeerreserve te halen. Ik kijk even snel, want ik heb al veel beantwoord.

De voorzitter: Misschien op het amendement, dat u daarop reageert?

Wethouder de heer Van de Laar: Ik heb daar geloof ik al het antwoord op gegeven. Parkeervoorziening. Daar zouden we over die systematiek natuurlijk ook nog bij de begroting kunnen spreken. Ik kijk naar mevrouw Koegler die daar iets over heeft gezegd en dan hou ik het daarbij voor de eerste termijn, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, wethouder Van de Laar. Ik kijk naar uw raad. Is er behoefte aan een tweede termijn? Mijnheer Oelen, VVD.

De heer Oelen (VVD): Ja, dank u wel. Heel kort, voorzitter. Dank wethouder voor de beantwoording en ook voor de bereidheid vooral het amendement te steunen. Nog even over de financiering, en ook in antwoord op de heer Braam. Wij zijn het ermee eens dat dit niet uit parkeerreserves ... Ik bedoel, dit is een lenige redenering die gevolgd wordt, maar net iets te lenig voor mij, zullen we maar zeggen. Dus wat ons betreft komt het niet uit de parkeerreserves, maar uit de algemene reserve. En ik zou graag van de wethouder toezegging willen krijgen of hij dat met een aanvullend voorstel op enig moment anders zou willen doen. Dat is mijn enige vraag in tweede termijn, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Oelen. Dan kijk ik naar mevrouw Koegler van Rijswijks Belang.

Mevrouw Koegler Böhm (RB): Ja, dank u wel, voorzitter. En bedankt aan wethouder Van de Laan voor de beantwoording. Als ik hem zo hoor, dan zijn wij niet gelijk overtuigd. Ik heb toch nog wel een vraag aan de wethouder. Want de ambitie die wij met elkaar voor ogen hadden in 2019, was om het meest groene stadscentrum van Nederland te worden met de Boogaard. En wij vragen ons echt af: is dat nog wel houdbaar in deze tijd, met gestegen bouwkosten, inflatie, die financiële tegenvallers? Weten we nu echt zeker dat als we hier ja tegen zouden zeggen, dat de rest van de ontwikkeling van de Boogaard geen gevaar loopt? En over de precedentenwerking, natuurlijk is dit een uniek geval. Tegelijkertijd gaan alle andere projecten natuurlijk ook een vergunning aanvragen. En zitten we misschien over een paar maanden hier weer wel. Dat het tweede project wat hierna volgt ook een vergunning heeft, en ook 1,8 miljoen vraagt. En dan vinden wij: gelijke gevallen moet je ook gelijk behandelen. Dus hoe weten we nou zeker dat die vraag niet meer op ons afkomt? Nou ja, wij zitten nog steeds een beetje met: hoe gaan we het nou aan de inwoners uitleggen? Die 1,8 miljoen. En dat heeft er ook mee te maken, als je de investeerders en de projectontwikkelaars Googelt, en dat doen onze inwoners natuurlijk ook gewoon. Dan komen wij tegen dat WWW Real Estate, ik zal het maar gewoon noemen, 45 miljoen in de portefeuille heeft zitten. En A.T Capital tweeëneenhalf miljoen eigen vermogen heeft en 76 lopende projecten. Dus ja, hoe leggen wij dat dan uit? Ja, we hebben daar gewoon wel moeite mee. En tenslotte, mocht dit voorstel het nou niet halen, wat wij eigenlijk gewoon hopen. Dat durf ik wel

hardop te zeggen. Dan is het misschien eens een idee om met Synchron te gaan praten, die in Pasgeld gaan bouwen. Misschien willen die hier in de Boogaard wel aan de slag.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Koegler. Mevrouw Van Maarseveen van GroenLinks.

Mevrouw Van Maarseveen (GL): Dank u wel, voorzitter. Ik heb nog één vraag over die accountantsverklaring. Ik ben niet heel bekend in die materie, dus ik wil graag even vragen hoe dat nou precies werkt. Want komt er dan een accountantsverklaring dat er dus geen winst gemaakt wordt, of is er een accountantsverklaring dat ze de winst terugbetalen als er winst gemaakt wordt?

De voorzitter: Dank u wel. Wel een hele technische vraag. Dit soort vragen kunnen volgens mij ook van tevoren worden gesteld, mevrouw Maarseveen. Maar ik hoop dat de wethouder ze kan beantwoorden. Even kijken. Mijnheer Van Dam van Wij. Rijswijk.

De heer Van Dam (WIJ.): Dank, voorzitter. In ieder geval dank voor de beantwoording van de vragen. Toch rest mij nog een aantal vragen over. Als ik dit allemaal zo hoor dan rest mij toch het gevoel dat we een soort van geld in een bodemloze put gaan gooien. Ondanks dat we een amendement hebben wat een maatschappelijk karakter heeft, vroeg ik me af: is het niet mogelijk om ons op een bepaalde manier in te kopen zodat ... In de toekomst gaan deze organisaties geheid heel veel geld maken op dit project. Maar wij hebben alsnog een investering gedaan waar we eigenlijk vrij weinig van terugzien, behalve dan een maatschappelijke toevoeging in ons winkelcentrum. Is er geen mogelijkheid dat we ons inkopen en mee kunnen profiteren van die winsten? Is dat onderzocht? Dat is de eerste vraag. Ik zou graag ook willen weten waarom het nu allemaal zo snel moet gaan. Ik bedoel, de redenen die worden aangegeven vanuit de partijen, is dat dat de kosten allemaal stijgen. En goed, dat wisten we allemaal eigenlijk al best wel lang. Dus waarom moeten we nu binnen enkele weken ineens 1,8 miljoen overmaken? Of is het volgende week eigenlijk al gestopt en hebben we een grote zandbak in de Boogaard. En het lijkt me toch dat als je zoveel geld vraagt, dat je ons ieder geval als raad de kans geeft om daar even rustig over na te denken. En is die haast die we hier zo hebben dan ook wel echt zo nodig? Want ik hoor ook de wethouder zeggen dat het ministerie misschien komt zelf met een subsidie. Waarom kunnen we dan niet daarop wachten, en waarom kunnen niet wachten totdat daar wat meer duidelijkheid over is? Ik bedoel, die investeringen, dat werd door mijn collega's al gezegd. Die zijn niet van vandaag tot morgen ineens failliet. Dus waarom moet dat allemaal zo snel? Ik zou daar graag nog een reflectie van hebben van de wethouder.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Van Dam. Even kijken. Mijnheer El Majjaoui.

De heer El Majjaoui (PG&R): Dank voorzitter voor het woord. En ik ben blij dat de wethouder positief staat tegenover het amendement op dit raadsvoorstel. Alleen nog de laatste vraag: hoe is dat juridisch goed geborgd als wij overgaan tot het realiseren van een stukje maatschappelijk gebouw? Dus kunt u mij toezeggen dat wij dan ook hier grip op kunnen krijgen en niet overlaten aan de markt? En wat is de rol van de gemeente straks als dit gerealiseerd is en we hebben dat stukje maatschappelijk aspect tot ons? Wie is de beheerder en wie heeft de verantwoordelijkheid uiteindelijk om deze maatschappelijke activiteiten te borgen en te continueren voor de toekomst? Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer El Majjaoui. De heer Van der Veer.

De heer Van der Veer (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Wethouder, bedankt voor de beantwoording. We zijn blij met de toezegging over social return on investment. Hopelijk komt dat ten goede aan onze Rijswijkse scholen. Het Rijswijks Lyceum, maar ook onze Rijswijkse inwoners die tot afstand tot de arbeidsmarkt verkeren. Daar een rol in kunnen spelen. Ik had nog een vraag gesteld over: is het bedrag eventueel uit te keren in zeven partjes en te beginnen in 2024? Wij kunnen het amendement van de VVD steunen, maar wij

zijn geen voorstander om het uit de algemene reserves te halen. Want dat zou betekenen dat daar uiteindelijk ... Dat drukt veel meer op onze Rijswijkse begroting. En dat zou betekenen dat we op den duur minder geld hebben voor nieuw beleid. Voorzitter, het college doet ... De wethouder, het college doet het voorstel om het uit parkeergelden te halen. De reserves. Onderbouwing is daarbij heel duidelijk en wij zijn daar een voorstander voor. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van der Veer. Ik kijk naar uw raad. Dan ga ik naar de wethouder voor de tweede termijn. Mijnheer Van de Laar, wilt u kort reageren op de gestelde vragen?

Wethouder de heer Van de Laar: Ja. Voorzitter. Financiering, vraag van de heer Oelen, over nog inzichtelijk maken wat nou het effect is van de algemene reserve en de parkeerreserve. Tenminste, zo heb ik het geïnterpreteerd. En ik stel voor dat we bij de aanstaande begroting dat doen, dat u eventueel in de begroting daar nog een keuze in zou kunnen maken. Maar dat we het voorstel nu laten zoals het is. En dan wellicht kunnen we in de begroting aangeven wat dat doet met ratio. En dan kunnen we dan bewust ... En ik zie u knikken. En dat is ook gelijk een antwoord of tegemoetkoming aan de heer Van der Veer van de PvdA. Over de zeven partjes, de financiering. Ik geloof dat u daarmee ... Ik zie een interruptie voorzitter.

De voorzitter: Mijnheer Van Dam, u wilt interrumperen?

De heer Van Dam (WIJ.): Ja. Over de parkeerreserve graag. Want er wordt nu voorgesteld om het in de Kadernota zeg maar te gaan doen. Maar op het moment dat we het hier niet aanpassen, dan kunnen we vrij weinig volgens mij gaan doen over een week. Dus zouden we het niet gewoon moeten amenderen op dit moment? En dat is ook een vraag voor de VVD tegelijkertijd. Of ze daarmee instemmen.

De voorzitter: Wilt u reageren, mijnheer Van de Laar?

Wethouder de heer Van de Laar: Ja. Mijn voorstel was niet om het bij de Kadernota, maar in de begroting aan te geven wat het effect zou zijn als de financiering gedaan wordt uit de algemene reserve of uit de parkeerreserve. Want dat heb ik in de eerste termijn gezegd. Het heeft namelijk een effect op de financiële kengetallen. En dat is nou echt iets om bij de begroting te bespreken. En tijdens de begroting kunt u alles doen wat u wil. Maar ik heb ook gezegd om het dan nu zo te laten zoals het is, maar als u dan ziet dat u een andere ratio zou willen hebben of dat het effect er is, dat u dat aan kunt passen. Over de zeven partjes van de ... Als u streeft naar betalingsritme, omdat het via de balans gaat en in die zin geen effect heeft op de exploitatiebegroting. Kan dat betalingsritme nu ook al starten. Dus dat hoeft niet per se op 1 januari 2024 te doen. Ervan uitgaande dat u daarmee bedoelt dat dat geen effect zou hebben op de exploitatie op de jaarrekening van 2023. Maar dat doet er dus niet toe in deze zin, omdat dat via de balans gaat. Rijswijks Belang, mevrouw Koegler stelde een mooie vraag over de ambitie die we daar hebben neergelegd, voor onder andere het groen en de openbare ruimte. Waar we niet aan hebben getornd, dat hadden we ook kunnen doen natuurlijk, is dat we de leges omlaag hebben gedaan. Dus drie W betaalt ons in totaal 3,6 miljoen euro aan leges, aan ambtelijke kosten, aan bovenplanse kosten. En onder andere voor de openbare ruimte is dat 1,4 miljoen bijna, voor bomen, voor struiken, et cetera. En we kiezen er dus voor om daar geen concessie op te doen, omdat dat echt een precedentwerking zou hebben. Omdat ieder project dan zou komen, en dat het dan heel moeilijk zou gaan zijn om nee te zeggen, omdat dat niet een uniek geval is. Omdat iedereen wel lagere leges wil hebben. Het is wel een uniek geval dat we nu zitten met een reeds gesloopt gebouw met een omgevingsvergunning verleend. Dus wij krijgen van drie W een kleine vier miljoen. En nou, daar zou het af mee zijn zal men zeggen. Maar wij vragen, of nu ligt voor, om daar ook weer 1,8 miljoen in het project te steken, en niet op een commerciële manier door ons in te kopen. Want dat zou dan ongeoorloofde staatssteun zijn. De heer El Majaoui zegt heel terecht: dit is staatssteun. Dat klopt. En dat bestaat uit twee zaken, geoorloofd of ongeoorloofd. En als we het verklaren, staat in het voorstel, als een dienst voor het algemeen economisch belang, dan is het geoorloofd. Twee advocatenbureaus hebben gezegd: dat mag.

Advocatenbureaus hebben ook aangegeven: als je gewoon plat mee gaat financieren, dan ga je een brug te ver. Gelijke monniken, gelijke kappen. Daar heb ik iets over gezegd, of ik gebruik een andere uitdrukking dan u net had. Maar dat is het geval. Maar dit zijn geen gelijke gevallen. Dus als de Terp komt, of de DOLA-fabriek, dat zijn allemaal aparte gevallen. Maar ik heb u net uitgelegd als we leges zouden omlaag doen, dat zou wel zijn. En de inwoners is inderdaad wellicht wel een moeilijk verhaal, maar het simpelste is eigenlijk: we kunnen nu garanderen met dit geld dat u, als u woningzoekende bent, of als uw kinderen een woning zoeken, dat ze dan binnen drie jaar hier bijna driehonderd middenhuurwoningen ter beschikking hebben en tweehonderd duurdere woningen. En als we dit nu niet doen, dat die woningen niet in Rijswijk ter beschikking komen. Dat is het simpele verhaal. En uiteraard, we kunnen anderen vragen, we kunnen Synchroon vragen. Die zou best wel graag willen. Maar dan zijn we echt vijf, zes jaar minimaal verder. Accountantsverklaring van GroenLinks. Die verklaart dat er geen winst wordt gemaakt. En Wij., bodemloze put zei u. Maar zijn juist twee woontorens zou ik zeggen. Maar de heer EL Majjaoui, ik wil daar niet flauw over zijn. Maar het raakte wel ook aan wat de heer El Majjaoui zei. Worden kosten niet meer? Nee. Waarom niet? Er zijn nu contracten gesloten. En voor die contracten worden ook de materialen geleverd. Die contracten die lopen af, 30 juni of 1 juli. En alleen al voor de bouw, die zou een ruwe schatting als je nieuwe offerte zou moeten maken, tien miljoen duurder uitkomen. En dat geeft ook al heel erg aan waarom de snelheid achter dit voorstel zit. En dan kijk ik ook naar de heer Van Dam. Is het juridisch goed geborgd ten aanzien van gebruikmaken van een maatschappelijke plint? Drie W en de ontwikkelaar, die hebben dus iets voor ogen ook om gemeenschappelijke ruimtes entameren. En die zijn mogelijk ter beschikking, ook voor maatschappelijke functies. Hoe, wat dat wordt zegt de VVD zelf ook: daar hebben wij nu nog geen idee van. Dat laten wij aan het college. Dus hoe dat zit met beheer en zo. Dat zijn vragen waar ik nu nog geen antwoord op kan geven. Maar dat moeten wij dan, het college, in de uitwerking laten. Voorzitter, einde tweede termijn.

De voorzitter: Hartelijk dank aan de wethouder Van de Laar voor de beantwoording van de vragen. Ik stel voor dat we overgaan tot stemming van het amendement.

De voorzitter: **Met 24 stemmen voor en 5 tegen is het amendement aangenomen.** Dan breng ik graag in stemming het geamendeerde raadsvoorstel The Orchard. Mijnheer Van Enk, u wilt een stemverklaring?

De heer Van Enk: Ja, nog even een stemverklaring, voorzitter. We stemmen tegen, omdat dat de enige manier is om precedentwerking te voorkomen.

De voorzitter: Dank u wel. Nog anderen die een stemverklaring willen afleggen? Nee. Dan gaan we over tot stemming over het geamendeerde raadsvoorstel The Orchard. **Met 21 stemmen voor, 8 tegen is het geamendeerde raadsvoorstel The Orchard aangenomen.** Dan ga ik de vergadering nu voor vijf minuten schorsen, en dan wil ik vragen om de fractievoorzitters, de leden van het presidium even naar mij toe te komen. Gaan we kijken welke punten wanneer we gaan behandelen.

De voorzitter: Dames en heren, wilt u plaatsnemen? Ik ga een terugkoppeling doen. Ik heb overlegd met het presidium. Wij gaan nu deze avond beëindigen. **Deze raadsvergadering wordt geschorst en voortgezet komende donderdag 29 juni a.s., vanaf negen uur.** En dat is iets later, omdat we daarmee ook tegemoet willen komen aan een aantal fracties die al andere verplichtingen hebben gemaakt. En we hebben daarvoor ook nog een presentatie over de opvang van vluchtelingen, asielzoekers en dergelijke. Wat u ook heel graag voor het reces wilde. Ik wil u er echt op wijzen, als we op deze wijze, zoals we vanavond hebben vergaderd, dan gaan we ook op donderdagavond in de problemen komen. En ik hoorde me te veel herhalen dat ik zei: elkaar niet herhalen, hou het kort. En ik vind dat zelf ook als voorzitter niet leuk om u te begrenzen in het voeren van debat. Maar ik wil u echt wijzen dat het echt korter moet.

Mevrouw Koegler Böhm: Ik wil dan graag nog wel een punt van orde maken, voorzitter. Want we hebben vandaag een forum zienswijzen en een regulier forum, twee vergadering op één avond. En ik zou aan de griffie

willen vragen omdat vanaf volgend jaar niet meer zo te plannen, want daarmee wordt ook onze politieke ruimte wel ontnomen.

De voorzitter: Een heel goed punt, mevrouw Koegler. We zullen dit ook echt heel goed evalueren in het presidium. Mijnheer Ezinga?

De heer Ezinga: Voorzitter, voor mij ook een punt van de orde. Als er dan inderdaad politieke ruimte nodig is, dan wou ik ook graag politieke vragen stellen tijdens de raadsvergadering. Geen technische vragen zoals nu is gesteld in het forum.

De voorzitter: Een heel terecht punt. Ik heb ook inderdaad ook te veel technische vragen gehoord en die kunnen ook van tevoren ingediend worden.

22. Sluiting

Ik wens u nog een fijne avond en welterusten allemaal.

De gemeenteraad, 21 september 2023

De griffier,

de voorzitter,

J.A. Massaar, bpa

H. Sahin